

მეუკლესი

სამთავროს წმიდა ნინოს ღვლთა მონასტრის პერიოდული გამომცემა.
ქურნალი გამომცემის 2010 წლის 5 ივნისიდან, სამ თვეში ერთხელ.

26 აპრილი 2014. № 1(14)

„მიყუარან მაყუარნი ეგე უნენი

და მუნ მნებავს ბონეპითა“

წმიდა მეფე მირიანო

„როცა ვუყიპრობთ იმაზე, თუ რა არის ქართუ-
ლი იდეა, მივდივართ დასკვნამდე, რომ ქართველი
ერის დანიშნულებაა – იქადაგოს ჭეშმარიტი სარ-
ღმუნოება. ხომ არსებობს წინასწარმეტყველება,
რომ საქართველო, ქართველი ერი უკანასკნელ
ვამს გაბრწყინდება. ვიცით სახარებიდან, რომ
უკანასკნელ ვამს ყველგან დაეცემა რწმენა, ხნეო-
ბა, საქართველო კი დეითს მადლითა და წყალო-
ბით გაბრწყინდება და, უიღლოდ ამისა, როგორც
დიდი მამა და მოდელაწე ამბობს, მუორედ მოსუ-
ლის ვამს მოელი ქვეყნიერება განიკითხება „ქა-
რთუდითა ენითა“. ეს იქნება კიდევ ერთი მადლი,
რომელსაც მოგვანიჭებს უფალი. მადლობას ვწო-
რავთ ყოველადღწმიდა დეითსმშობელ დედას, რომელ-
მაც ინება, რომ იყოს პატრონი საქართველოსი... “

უწმიდესი და უნეტარესი
ილია II

	სსაშპსრდ ქართული-საბჭოთაო საპროპაგანდო საზღაპრად	პროპაგანდა რეკლამის № 2(24)
	პროპაგანდა რეკლამის №.....	25.04.14 თბილისი
დასახელება: ქუჩისა და მუყაროვანი		
რეკლამისტი: მიქაბერიძე ნახუ კაცინიძე		

შინაარსი

მეუფე გრიგოლი (კაცია) ვეფხისტყაოსნის შვილთა ზეიმი.....8	არქიმანდრიტი კირიონი (ონიანი) ღირსი მამა არქიმანდრიტი გაბრიელ აღმსარებელი და ხალოსი (ცხოვრება და მოღვაწეობა).....26
პანაიოტის ი. ბუშისი წმიდანებისადმი პატივის მიგება – წმიდა ნაწილები.....11	არქიმანდრიტი ღაზარე (აბაშიძე) „ბეთანია – სახლი სივლახაკისა“ (ბეთანია XX საუკუნეში).....35
კავშირი ზეციურ და ქვენიურ ვეფხისტყაოსნით.....12	მონოზონი პარასკევა (როსტიაშვილი) ღირსი მამა გაბრიელ აღმსარებელი და ხალოსი (მოგონებები).....48
ილუმენია ქეთევანი (კოპალიანი) მოგონებები ღირს მამა გაბრიელზე.....15	ქრონიკები.....53
არქიმანდრიტი ღაზარე (გაგნიძე) სიტყვა (2 აპრილი, 2014 წ.).....20	

რედაქტორი:

მონოზონი ანა (ნიაური)

სარედაქციო კოლეგია:

არქიმანდრიტი ღაზარე (გაგნიძე)

ილუმენია ქეთევანი (კოპალიანი)

რედაქტორის თანაშემწე:

მონოზონი ბარბარე (იაკობაძე)

სტილისტი-კორექტორი:

შორენა სივსივაძე

კომპიუტერული მომსახურება:

ლია არევაძე

მისამართი: მცხეთის სამთავროს

წმიდა ნინოს დედათა მონასტერი.

მირიან მეფის ქუჩა N 3

ტელ: 893 76 31 87; 893 30 07 07

ელ.ფოსტა: samtavrosmonasteri@yahoo.com

ანგარიშის ნომერი: GE65BG0000000158107700

ბრწყინვალე აღდგომა უფლისა ღმრთისა და
მაცხოვრისა ჩუენისა იესო ქრისტესი

ტროპარო:

ქრისტე აღსდგა მკვდრეთით, სიკვდილითა
სიკვდილისა დამთრგუნველი და საფლავების შინათა
ცხოვრების მიმნიჭებელი.

კონდაკი:

დადაცათუ ნებსით თვისით საფლავად შთახედ,
უკუდათ, არამედ ჯოჯოხეთისა იგი ძალი დაარდვიე
და აღსდგე, ვითარცა მძლე, ქრისტე ღმერთო, ხოლო
მუნელსაცხებლეთა დედათა ხარებაი მიჰმადლე და მო-
ციქულთა მშვიდობაი მიანიჭე, რომელმან დაცემულთა
მიეც აღდგომაი.

აწ ყოველითურთ აღივსო ნათლითა ცა და ქუეყანა, და ქუესკნელი, და ყოველივე ქმნილი დღესასწაულობს აღდგომასა ქრისტესსა, რომლითა განვსძლიერდით.

გუშინ შენთანა ჯუარს-ვეცმოდო ქრისტე, და თანა-აღვს-დგები დღეს აღდგომასა შენსა, გუშინ შენთანა დავიფლვოდო, შენ მადიდე, მაცხოვარ, სასუფეველსა შენსა.

გალობა 3. სძლისპირი

შთახედ შენ ქუესკნელთა ქუეყანისათა და შეჰმუსრენ მოქლონნი საუკუნოდ პყრობილთა შებორკილებულთანი, და სამ-დღე მკუდარი, ვითარ იონა ვეშაპით, ეგრეთ აღჰსდევ საფლავით.

დაუცუნ ბეჭედნი აღუტეხელად ქრისტე, აღდგომასა საფლავით, რომელმან კლიტენი ქალწულებისანი არა განჰხრწენ შობასა და განმიხუენ ბჭენი სამოთხისანი.

მაცხოვარ, ცხოველი და დაუკლუელი მსხვერპლი, ვითარცა ღმერთმან, თავი თვისი ნებსით შესწირე მამისა და აღადგინე ადამ, ყოველით ნათესავითურთ, რაჟამს აღჰსდევ საფლავით.

გალობა 6. სძლისპირი

ანგელოსი ჰლადადებს მიმადლებულთ, წმიდაო ქალწულო, გიხაროდენ, და კვალად გიხაროდენ. ძე შენი აღჰსდგა მესამესა დღესა საფლავით, და მკუდარნი აღადგინნა, ერნო გიხაროდენ.

მეოთხე ჩასართავი

ქრისტე აღსდგა მკუდრეთით, სიკუდილი წარმოსტყუენა, და მკუდარნი აღადგინნა. ერნო გიხაროდენ.

დღეს ყოველნი დაბადებულნი განჰსცხრებოდეთ, და იხარებდით, რამეთუ აღჰსდგა ქრისტე, და ჯოჯოხეთი წარმოჰსტყუენა.

დღეს მეუფემან წარმოჰსტყუენა ჯოჯოხეთი, და აღადგინნა კრულნი, რომელნი საუკუნითგან ბოროტად პყრობილ იყუნეს მას შინა.

ტროპარები

ზატიკი. ცისკრის საკითხავებიდან

- რაც დღეს საქართველოში ხდება,
- აი, ეს არის ბედნიერება!
 - ეს არის ერისა და ქვეყნის გაბრწყინება,
 - ეს არის სულიწმიდის მოსვლა!
 - ეს არის ჩვენი ფერისცვალება!
 - ეს არის ის მდგომარეობა, როცა კეთილი მეფობს, როცა ბოროტება განიდევნება!
 - ეს არის შენდობა, ურთიერთსიყვარული!

აი, ყველაფერი ეს არის ბედნიერება და ერის
გაბრწყინება!

უწმიდესი და უნეტარესი ივლია II

აღმსარებელი:

ღირსი იოანე (მასხურაძე), ღირსი იოანე-გიორგი (მხეიძე),
ღირსი გაბრიელ აღმსარებელი და ხაჯია (ურგებაძე)

ღიქახიობა – ღირსი მამა გაბრიელის წილგა ჩაწოგათ
ვაგაბრძახეხე ხამთავრის წმინა ხობის დეგათა
მონახერობის ყოველდღწმინა ხამეხის ტახარსი

EKLESI I S SV LTA ZE MI

სახელთა მამისათა და ძისათა და სულისა წმიდისათა.

სვენიან არს დმერთი!

ღარსი მამების: თანეს, თანე-გიორგის და გაბრიელ აღმსარებელისა და ხალოსის წმიდა ნაწილთა აღმოყვანების ამ უდიდეს დღესასწაულს ვულოცავ სრულიად საქართველოს!

საქართველოში დღეს მიმდინარე მოვლენების გასაგებად დროა საჭირო, რადაც პერიოდს უნდა განვხილოთ, რომ განვმარტოთ, თუ რა ხდება სულიერად საქართველოში... დღეს კი ეს აღბათ მხოლოდ კათოლიკოს-პატრიარქმა უწეის.

მართლმადიდებელ წმიდათა ნაწილთა აღმოყვანება და თაყვანისცემა უდიდესი დღესასწაულია. უყვალმა და მაცხოვარმა სვენიანს, იესო ქრისტემ წმიდათა ნაწილები სვენიანს მადლის წყაროდ მოგვანიჭა, რომელთა თაყვანისცემაც განამტკიცებს და განამდიერებს ადამიანებს რწმენაში. სვენიანს მოწმე ვართ სწორედ ღვთის ამ დიდი მოწყალებისა საქართველოზე – იმ სულიერი დღესასწაულისა, რომელიც არის ეკლესიის ძლიერება, ეკლესიის მოწინააღმდეგეთა მხიდება და ეკლესიის შეიღობა ზეითი...

წმიდა ნაწილთა სასწაულებრივი აღმოყვანება მირქმის დღესასწაულს დაუმთხვავა, რომელიც, წმიდა მამათა განმარტებით, ღვთისა და ადამიანის შესხედრება, ხამორისა და გაზაფხულის შესხედრება, და იწყება დიდმარხვა. დღეს კი დიდ წმიდანებთან დაცემული საზოგადოების შესხედრება, და როგორც კათოლიკოს-პატრიარქი, უწმიდესი და უხეტარესი ილია II ბრძანებს: ერთმანეთს უნდა მი-

ვუტყუოთ ცოდვები და შენდობა უნდა ვთხოვოთ წმიდანებს, სვენი წინაპრებისათვის, რომლებიც იმ უდიდეს, უხეჯულო ეპოქაში, სვენიანს თუ უხეჯულო თანამონაწილეობდნენ: ღვთის გამოძახებით, დღეს აღმოყვანებულ წმიდა მამათა და ეკლესიის გამოძახებით, უხეჯულოთა თანამხრახ-

ბეთანია. უწმიდესი და უხეტარესი ილია II მარხის სცხებს დარს ბეთანიელ მამებს

ველობაში. მრავალი შეურაცხყოფა და დუენიდა მათ, დღეს კი წმიდა მამები თვალსიხდულად მოვიდნენ სვენიანს და სრულიად საქართველო დაძრული მათთან შესახედრად. სვენი ეკლესიის მათგან შენდობის აღება გვმართებს, სვენიანის და სვენი წინაპრებისათვის...

საოცარია, რომ ბეთანიელი წმიდა მამების ნაწილთა აღმოყვანების საზეითო

წარუახე, დირხია სხარების საკითხავის ნაცვლად, უხებლიეთ წაიკითხეს ვოლგოთისა და ჯვრის საკითხავი – რაც თავისთავად საგულისხმოა, რადგან ბუთანთელი წმიდა მამებისა და მათი სულიერი შვილის, წმიდა გაბრიელის ცხოვრება სწორედ რომ ვოლგოთისა იყო და ჯვარცმა, ისინი უადრესად როდეს სულიერ და მატერიალურ გარემოში ცხოვრობდნენ – როდესაც ეკლესია სულიერად და ფიზიკურად იღუპებოდა, როდესაც სრული წყვდიადი მეფობდა და იმედის სხვიც კი არ ჩანდა. XX საუკუნის ეს დიდი წმიდა მამები თავად იქცნენ მანათობელ შექმერად, რომლებმაც დღეს მოუღი ერთ გამოთავისხდეს, სამი წმიდა მამის ნაწილითა აღმოყვანება – ეს უდიდესი საიდუმლოა, რომელსაც აღბათ თავის დროსე განმარტავს მისი უწმიდესობა, აქვე მინდა აღვნიშნო, რომ სვეტიან, მარტყოფის და გარდაბნის ეპარქიაში შეხდება დირხი მამა გაბრიელის მონასტერი და წმიდა სერაფიმე ხაროველის ტაძარი, არსებობს სულითა კავშირი – სერაფიმე ხაროველი მამა გაბრიელთან სულიერად ძალიან ახლოს იყო.

მამა გაბრიელის შესახებ პირველად ოპტის უდაბნოში შევიტყვევებთა მოუღ რუსეთში გამოირჩევა სიყვარულის ხათიუებით, როდესაც ქართველი მამები ჩაღიან და იქაურობას ეცნობიან, აღნიშნავენ, რომ „ოპტა პატარა იუერიაათ“, ხოლო ოპტელი მამები სვენიან რომ ჩამოღიან, ამბობენ: „აქ არის დიდი ოპტაი“, აღსანიშნავია, რომ ოპტის სულიერი მოძღვარი იღი რუსეთის პატრიარქის სულიერი მოძღვარია და მას ძალიან უყვარს დუთისმშობლის წიღხვედრი ქვეყანა – საქართველო.

დღეს თითქმის მოუღი საქართველო დაიძრა წმიდანების ნაწილითა თავყანისცემად, მაგრამ ბუერისთავის მაინც გაუგებარია სიწმიდის თავყანისცემის მნიშვნ-

ელობა. ამიტომ, კიდევ კრთხელ მინდა გავისხენით, რომ წმიდა ნაწილითა თავყანისცემით, სვენი უყვადს განყადებთ და არა აღამიანის ხეშის, თანახმად საეკლესიო სწავლებისა, დუთის მადლი შეიძლება იუთს აღამიანში, ნაკუროთ სუთში, ნაკუროთ წყადში, ნაკუროთ ხატში და, რადი თქმა უნდა, – წმიდა აღამიანის ხეშისში. წმიდა ნაწილები სვენი შეგვეწვეიან და გვაძლიერებენ რწმენაში.

მეუფე გრიგოლი (კაცია) დირხი მამა გაბრიელ აღმარებლის წმიდა ნაწილითა აღმოყვანებასე

სიყვარულსა და მოთმინებაში, კუთიღი საქმეების აღხრულებაში და მრავალი ხახის კურნებაში. ხშირად არაკვლეხიური აღამიანებოც ესწრაფიან და ეღტვიან სიწმიდეებს, მაგრამ ეს არ უნდა გვაკვირვებდეს, რადგან აღამიანის სული ბუნებით ქრისტიანია, აღამიანი შეიძლება ათეისტოც იუთს, მაგრამ იგი გულის ხიდრმეში მაინც ეძიებს თავის შემო-

ქმედს – მაცხოვარს; და ნებისთი თუ უნებლიეთ იგი წმიდანებთან მიდის. და თუ ადამიანი გუდწრფელად მიდის დმურთთან, მასში მას აუცილებლად გამოეუზნაყნის უფალი მოძვარს, მეგობარს ან წმიდა წიგნს, საიდანაც შეიტყობს, ხად არის ვხა, ჭკმმარიტება და ცხონება – უფალი ხეყნი იესო ქრისტე. შეიძლება მიწიერად მოაზროვნე ადამიანი წმიდა ნაწილებს მიეახლოს და მატერიალური ან ცხოვრებისეული რამ ითხოვოს და შესაძლოა მას ხუგეშად მიეცეს კიდევ სათხოვარი, მაგრამ ადამიანმა გუდისხმა უნდა პყოს, რომ ეს იყო ღვთის საჩუქარი და რომ დმურთს მადლობა უნდა შესწიროს ამისათვის. წმიდა ნაწილებს პატივი უნდა მივაგოთ და ღირსებითი თაყვანის-ეცეო, რახაც გამოეხატაყო მათი რწმენათა და სახოებით აღმოეყანებით, გადასეყნებით და სიწმიდით დაცეით, აგრეოვე – სიწმიდეთა გადასეყნების დღესასწაულის დაწესებით, მათთვის სამლოცველოების და ტაძრების აგებით, წმიდა ნაწილებსე ეკლესიის, მონასტრების და საკუროხეულის აგებით, მაგრამ უნდა გვახსოვდეს, რომ წმიდა ნაწილებში თავად უფალი მოქმედებს და ღვთის მადლი მხოლოდ იქ მყოფობს, სადაც ამას დმურთი ინებებს. ზოგს კი წმიდა ნაწილებისადმი ისეთი დამოკიდებულება აქვს, თითქოს ისინი თავისთავად არიან სასწაულის წყარო, რომელთაც საკმარისია შეეხი და ყველაფერი შეეხისრულდება.

საოცარი ფაქტების და მოვლენების

მოწმენი ყარო: გუშინ დავახაფლაყეო არქიმანდრიტი, მადადღირსი მამა საბა (კეკელაყა), რომელიც სულიერი შეიღი იყო ღირსი მამა გაბრიელ აღმხარებელისა და საღოსისა, ხილო მამა გაბრიელი ბეთანიელ მამათა სულიერი შეიღი იყო. ყოველივე ეს წმიდა ბერი გაბრიელის სიტყეებს მაგონებს: „საქართველოში წმიდათა უწყვეტი ჯაჭეოა და ეს ჯაჭეო უნდა გაგრსელდეს ბოლომდე. ეს ჯაჭეო უწყვეტია მეორედ მოსელამდე“. ხეყნი ეიცით, რომ ხეყნი კათოლიკოს-პატრიარქი წმიდანია და რომ ეს ჯაჭეო მართლაც გრსელდება. მე ეყიქრობ, რომ პატრიარქის მხიანი დამე უყეე მთავრდება, ახლა განთიადია და საქართველოს ეკლესიის დიღა იწეება, ხეყნი საშობლოს და ხეყნი ერის სულიერი აღორძინება იწეება. მაგრამ ხეყნი უნდა ყისმინით კათოლიკოს-პატრიარქის სიტყეა, მისი ქადაგება, რადგან პატრიარქი არის ხმა უფლისა და ყოველივე მისი კუროხევიო ხდება.

კიდევ ერთხელ გიღოცავო წმიდა ნაწილთა აღმოეყანების დღესასწაულს და მიხდა ვითხრაო, რომ წინ კიდევ მრავალი დღესასწაული გვეღოს: საქართველოს გამოღიანება, აფხაზეთის, სამხაბლოს, ტაო-კლარჯეთის დაბრუნება; მაგრამ ხეყნი ამის ღირსნი უნდა გავხდყო, ხეყნი ეს უნდა დავიმსახუროთ და, უპირველეს ყოფლისა, პატიება უნდა შეეითხოვიოთ წმიდანებს, რათა მყოს გვეყნენ წინაშე უფლისა, რომ უფლის ვხით წარემართით ხეყნი ცხოვრება.

WMI DANEBI SADMI PATI V S MI GEBA _ WMI DA NAWI LEBI

წმინდანის ცნობას და აღიარებას შედეგად თან ახლავს წმინდანისადმი ეკლესიის წევრობიდან პატივის მიცემა, და აგრეთვე წმინდანის ნეშტის, წმიდანაწილებისა და ხატების თაყვანისცემა ეკლესიის წევრთა მიერ.

წმინდანებს პატივს მიაგებენ, ვითარცა სულიწმინდის დმროური მადლის ჭურჭელი. ზებუნებრივი ქმედებანი, მათ მიერ აღსრულებული „მადლი“ ანუ სასწაულები – შედეგია საღმრთო ძაღისა, რომელიც წმიდათა შორის სუფუეს. შესაბამისად, წმინანი თავად არ არის წყარო ზებუნებრივი საქმეებისა, რომელთაც იგი იქმს, არამედ იგი არის იარაღი, საშუალება, რითაც ვლინდება საღმრთო მადლი. ამას ეძვარება ის პატივიც, რომელსაც მიაგებენ წმიდა ნაწილებს და სხვადასხვა წიგნებს, რომელთაც ისინი ხმარობდნენ, და ასევე – მათ წმიდა ხატებს (მდრ. საქმე მოც. 19,11-12: „ხოლო მადლია არამცირდითა იქმითა დმერთი სულითა პაუღესითა, ყიდრედა უძღურთაცა ზედა მიაქენდა თვღისა მისისაგან ვარსამაგებითა და იღარუბითა, და განეყენებოდა მათ სენი იგი, და სულეტი არაწმიდაი განვიდოდა“). თაყვანს ეცემით წმიდათა ხატებსაც, რადგან სენი კრძალულებითა და მოწიწებით პატივს მივაგებთ ხატზე გამოსახულ პირს. პატივი, რომელსაც ხატს მივაგებთ, მასზე გამოსახულ პირველსახისადმი აღვედინება, – აღნიშნავს VII მსოფლიო კრების დოგმატური განჩინება („სჯულო“).

წმინდანთა მიმართ პატივის მიცემის მიზანია:

1) მორწმუნეთა განწმენდა 2) სიკეთათა განკურნება 3) ეშმაკთა განდევნა 4)

მოვთხება წმიდათა ღვაწღისა და მათი მოხსენიება 5) წმიდათა მიმართ უცუღისა წინაშე მორწმუნეთათვის მეოხების ვუდრება.

საგანგებო პატივისათვის, თითოეულ წმინდანს განეკუთვნება სხენების დღე, რომელიცაა წმინდანის მოწამეობის ან სიკეთლის დღე, და მას ეწოდება წმინდანის „შობის დღე“. ამ დღეს პირველ საუკუნეებში ქრისტიანები ზეიმობდნენ შეკრებებით, სადაც აღასრულებდნენ წმიდა წეს-განგებებს (აკოლეუთებს) – მწუხრს, ცისკარს, ეამის წირვას, დამხიოევას, პარაკლისს, – საგანგებო საგაღობღებითა და საკითხავებით, და იქადაგებოდა სახობო სიტყვანი.

საღმრთო განგებათა პატივი წმინდანთა დღესასწაულებსათვის – აღიარებულთა დასგრას მე-20 კანონის თანახმად: „ეკუეთუ ვინმე განდაღებული ცნობაი მიხეზად იხუმიოს და კრებანი მოწამეთანი სიდადენ, ანუ მათ შინა ქმნიღნი ეამისწირვანი და სასხენებელნი მათნი, შეხეენებულ იყავნ“. ამასთანავე, საზგას-მით უნდა აღინიშნოს, რომ წმინდანებს, მათ ხატებს, წმიდა ნაწილებსა თუ სიმბოლოებს, – მორწმუნეთაგან მართებო პატივის მიცემა და არა მხახურება. წმინდანებს ასევე არ შეეფერება მათი ღვაწღის შეუსაბამო და გადაჭარბებული ხობა ან ფსევდომარტიროლოგიონების („ნატეუარ წამებათა“) კითხვა, რომლეუბიც წაკითხვის დროს იწვევენ ურწმუნოებას, ირონიას, დიმიღს. მათ განიკითხავს V-VI მსოფლიო კრების 63-ე კანონი.

პანაიოტის ი. ბუმისი
ათენის უნივერსიტეტის პროფესორი
„კანონიკური სამართალი“ 2007.

KAVSIRI Z ECI UR DA QVEYNI UR EKLESI ATA

ქვეყნურ ეკლესიას აქვს მტკიცე და მკვიდრი ერთობა ზეციურ ეკლესიასთან. ეს ერთობა და კავშირი, ეკლესიის სწავლებით, გამოიხატება იმით, რომ წმიდანი წვერნი მუდგენსაწაუღეთა ეკლესიისა ანგელოზებთან ერთად შეამდგომებენ ღვთის წინაშე. ქვეყნურ ეკლესიის წვერთათვის და, ღვთის ნებით და მადლით, საკეთილოდ მოქმედებენ ეკლესიის ქვეყნურ წვერებსზე. ქვეყნური მებრძოლი ეკლესიის წვერნი კი თავიანთ და მატყეს სცემენ მათ, ვინც ღმერთისა ადოდა სათნო ცხოვრებისათვის ცათა შინა, მატყეს მთავებენ მათ ნაშთებს და ხატებს; ხოლო მათთვის, რომელნიც ვერ ღვთის დიდების დონისი არ გამხდარან, დოცულობენ, რომ ღმერთისა მოუტყოს ცოდვანი და ისინიც აღრაცხონ წმიდათა შორის.

წმიდათა შეამდგომლობა მორწმუნეთათვის

მართლმადიდებელი ეკლესია აღიარებს, რომ წმიდანნი ანგელოზებთან ერთად შეამდგომებენ ღვთის წინაშე. ქვეყნურ ეკლესიის წვერთა სუფიერი წარმარებთათვის და შეუწევთ მათ გაჭირვებასა და განსაცდელში. წმიდანები შემწენი არიან არა მარტო საზოგადოდ ყველასი, არამედ თითოეულ კაცსაც შეუწევთ კერძოსა და მორად საქთროებაში.

ძველი აღთქმის ეკლესიაშიც სწამდით, რომ წმიდანები შეამდგომებენ ღვთის წინაშე ქვეყნად მცხოვრებთათვის. ღმერთისა უბრძანა იერემსა წინასწარმეტყველს: უკეთუ დადგეს მოხე და სამუედ წინაშე ხეცსა, არა არს სული ხეცის მათდა მოძარო. ამ სიტყვებით უფალი გვასწავნებს, რომ სხვა დროს და სხვა გარემოებაში მოხეცა და სამუედის, მათის უკეთ ვარდაცვალებული, შეამდგომლობა გაუწევით წინაშე ღვთისა ერთხათვის და მათი შეამდგომლობა შეწყენარებული ყოფილა. ახალი აღთქმის საღმრთო წერილში ჭეშმარიტება წმიდათა შეამდგომლობისა დამოწმებულია ითანე ღვთისმ-

ებუეღისაგან. მან იხუდა, რომ იცდათხნი მოხეცებულნი დოცულობდენ ტაროვის (კრავსს) წინაშე ცოდვიდთათვის.

წმიდა ადამიანები ქვეყნად ცხოვრების ეამს ეხმარებოდენ მოყვასსა, რითიც და რიგორც შეუძლით; ეს იყო შედეგი მათი სიყვარუდისა. ხოლო, რადგანაც „სიყვარული არახადა დაგარდების“, ამიტომ, წმიდა კაცებს სიყვარული მოყვასთადმი საიქონსაც გადააქეთ და იქაც ზრუნავენ ქვეყნად მყოფ ეკლესიის წვერთათვის. წმიდანები უმეტესად დაეხმარებთან ადამიანებს ცათა შინა მყოფნი, რიგორც უფრო დაახლოებულნი ღმერთთან; ზეცას კი მათი დახმარება მხოლოდ ღმერთთან შეამდგომლობით გამოიხატება.

ლოცვით მოწოდება წმიდათა ქვეყნურ ეკლესიაში

ღვთის წინაშე ქვეყნურ ეკლესიის წვერთათვის წმიდათა შეამდგომლობა განსაცდელისა და საქთროების დროს, არის მტკიცე საფუძველი ცოდვიდთა მიერ მათის მოწოდებისა დოცვაში. წმიდანებს დოცვაში უნდა მოეწოდეთ, რიგორც ღმერთთან დაახლოებულთ და შეამდგომელთ, რომელთაც შეუძლიათ, განაძლიერონ წინაშე ღვთისა სუენთვის დოცვა და გამოთხოვონ წყაღობა. ახეთი მოწოდება წმიდათა საღმრთო წერილს ეთანსმება და სათნოა ღვთისა. მაგალითად, ღმერთმა უბრძანა აბიშელექს ეთხოვა აბრაამისათვის დოცვა წინაშე ღვთისა; და მაროდაც, აბრაამის დოცვით, ღმერთმა დაიფარა აბიშელექსის თჯახი. თბის დოცვით, ღმერთმა აპატია მის მეგობრებს შეცოდებანი. ახალი აღთქმის საღმრთო წერილიც გვიბრძანებს: უღოცვლით ერთიერთსა, მრავალშემძლებულ არს დოცვა მართლისა შეწყენად.

საღმრთო წერილიდან ცხადად ხნანს, რომ ზეცაში მყოფმა წმიდანებმა იციან ხეენი საქთროება და ისმენენ ქვეყნური ეკლეს-

სიის წევრთა დოცენტებს ქვეყნად ცხოვრების დროსვე პქონდათ მათ ნიტი ცოდნისა და შორს ხედვისა. მაგალითად, პეტრე მოციქულმა იცოდა განხრახვა ახანასი, რომელმაც დახლა ვეცხლი; ელისე წინასწარმეტყველმა შეიტყო ვაყის განხრახვა და განუცხადა ისრაილთა მეფეს ასურეთის მეფის ხაიდუმლო განხრახვანი. მაშ, თუ ქვეყნად ცხოვრების ეამს წმიდანებს პქონდათ ნიტი დაფარულის ცოდნისა და წინასწარცნობისა, მათ უმეტეს დეათს წინაშე დეათის ეამს უფრო აქეთ მათ ეს ნიტი.

თაყვანისცემა წმიდათა გამოხატება მით, რომ მორწმუნენი მოკრძალებით იხსენებენ წმიდათა დვაწლს იმ აზრით, რომ მიმბაძველ იქმნენ მათი; მორწმუნენი აღიღებენ მათს სიწმიდეს დღესასწაულობით, მათ ხაყელზე ტაძრების აშენებით, ხახოელთა აღნიებით და ხაკმელის კმეით მათ ხატების წინაშე ამახიანაყე კელესია გვახწაულის, რომ წმიდანებს თაყვანი უნდა ვსცეთ, არა როგორც დმეროთს, არამედ როგორც დეათს მეგობრებს, დმეროთთან დაახლოებულთ, რომელნიც ვახდენ წმიდანად დეათს მადლით.

წმიდათა ნაწილთა თაყვანისცემა

წმიდანებთან ერთად, კელესია თაყვანისცემს მათს სხეულს ანუ ხეშის, ნაწილებს, თუ დმეროთს ნებაეს ამ ნაწილთა დიდება უხრწნელებითა და ხასწაულებით გამოასიოს. წმიდა კკელესიამ დააწესა დღუ ხასწაული წმიდა ნაწილთა აღმოყვანებისა და გადასვენებისა ერთს ქალაქიდან ანუ ქვეყნიდან მორე ქალაქსა და ქვეყანაში მათი გადასვენების დღეს.

წმიდა ნაწილთა თაყვანისცემა ქრისტეანობის პირველ ხაუკუნეებოდანუ მომდინარეობს. მორწმუნენი დიდის მოწაწებით იხახავდნენ ითანე წინამორბედის და მოციქულებს წმიდა ნაწილებს, დევნელების დროს წამების ადგილებიდან გადაქონდათ მოწამეთა სხეულნი, ან სხეულის ნაწილები, პატივით ასაფლავებდნენ მათ ხეშტს და საფლავებზე იკრებებოდნენ წარვის შესასრულებლად. აქედან მომდინარეობს ტრადიქსი წმიდა ნაწილების ხაყოლების ხეულები. დევნელების დახრულების შემ-

დეგ, მორწმუნენი აშკარად და დაუყარავად სცემდნენ თაყვანს წმიდანთა ნაწილებს. წმიდა ნაწილთა აღმოყვანება და გადასვენება სრულდებოდა დიდი დღესასწაულით და ბრწყინვალეობით.

წმიდა ნაწილთა თაყვანისცემა დამყარებულია ხადმრთო წერილსე, მველი აღოქმის ხადმრთო წერილში მოთხრობილია, რომ ელისე წინასწარმეტყველის ძელების მეხებით აღხლვა მკედრეთით ერთი მიცვალეული; იღიას ქალენით ელისე წინასწარმეტყველმა ვახამო თორდანე და ვახვიდა შიგა. პავლე მოციქულის იღარისა და თაყვანისცემების შესებთ იკურნებოდნენ სხეულნი.

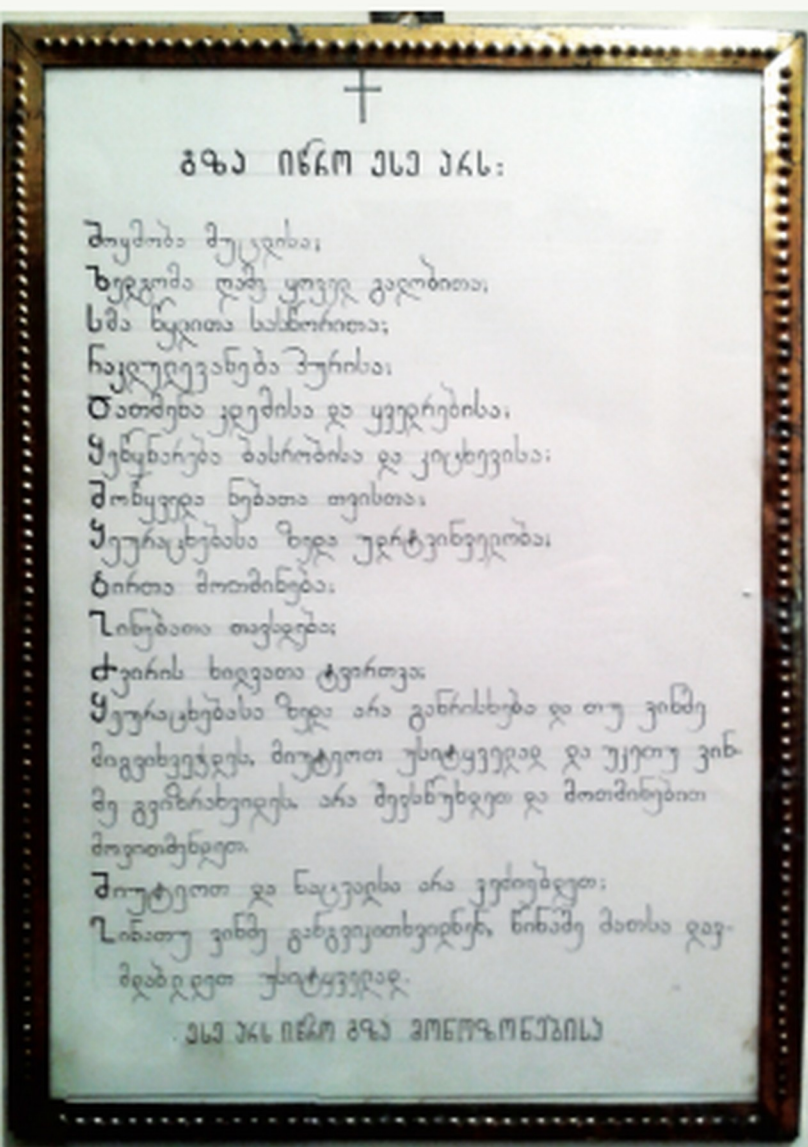
უწინაც იყვნენ და ახლაც არიან წმიდა ნაწილთა თაყვანისცემის ეარის მყოველნი. ისინი ნაწილთა უხრწნელებას ბუნებისა და ხიადავის ვაველებით ხსნიან. მაგრამ კკელესია არახიდეს არ სოვლიდა წმიდა ნაწილებად მხოლოდ უხრწნელ სხეულს. სხეულის უხრწნელება არ არის მახეუნებული მისი სიწმიდისა. უტყუარო მახეუნებული ნაწილების სიწმიდისა არის მათი ხასწაულისიქმედება; ამიტომ, თუმცა უხრწნელად იხახება ესლაც სოჯეროთი სხეული მღვდელთმთაყართა, რომელნიც ცხობილნი იყვნენ სიცოცხლეში წმიდა ცხოვრებით, მაგრამ, რადგახაც მათგან არაერთარი ხასწაული არ მომხდარა, ამიტომ ისინი არც ითვლებიან წმიდა ნაწილებად, ცარიელი. ესხეულო ძელებიც ხსირად წმიდა ნაწილებად არის მიხეულო, რადგახაც მათგან ხასწაულები ხდება. წმიდა ნაწილთა უხრწნელობის ასინა ხიადავის ვაველებით არ არის ხაბუთიანი. ვაუხრწნელი სხეულები ხსირად უბოენით იმხსიანა ადგილებშიც, რომელიც ხელს უწყობდა მათ ვახრწნას. წმიდა ნაწილები, თუმცა ერთს ადგილიდან მორეზე ვადააქეთ და თუმცა მათ ეხებიან მორწმუნენი, მანც მიუღ ხაუკუნეთა განხველობაში უხრწნელი რნება.

„საქართველოს კელესიის კალენდარი“, 1989.

ღირსმა მამა გაბრიელმა სამთავროს მონასტრის წინამძღვარს, ილუმენია ქეთევანს, გადასცა სულიერი სწავლანი „გზა იწრო ესე არს“; რომელსაც მისი ხელით გაკეთებული ჩარჩო ამშვენებს.

G Z A I W R O E S E A R S

- მოყმობა მუცლისა;
 - ზედგომა ღამე ყოველ გალობითა;
 - სმა წყლითა სასწორითა;
 - ნაკლულევანება პურისა;
 - დათმენა კდემისა და ყვედრებისა;
 - შეწყნარება ბასრობისა და კიცხევისა;
 - მოწყვედა ნებათა თვისთა;
 - შეურაცხებასა ზედა უდრტვინველობა;
 - ჭირთა მთმინება;
 - გინებათა თავსდება;
 - ძვირის ხილგათა ტვირთვა;
 - შეურაცხებასა ზედა არა განრისხება და თუ ვინმე მიგვიხვეჭდეს, მიუტეოთ უსიტყველად და უკეთუ ვინმე გვიზრახვიდეს, არა შევსწუხდეთ და მთმინებით მთვითმენდეთ;
 - მიუტეოთ და ნაცვალსა არა ვეძიებდეთ;
 - გინათუ ვინმე განგვიკითხვიდნენ, წინაშე მათსა დავმდაბლდეთ უსიტყველად.
- ესე არს იწრო გზა მონღონებისა

MOGONEBEBI WMI DA MAMA GABRIELZE

კათოლიკოს-პატრიარქის, უწმიდესი და უნეტარესი ილია II-ს სამთავროს მონასტერში სტუმრობის დროს ბერი გაბრიელი კომპლან გამოსვლა „სასიყვით რეაქციის დიაღეზით“.

ურთიერთამბორისა და მოკითხვის შემდეგ პატრიარქმა დამოღობი კითხვა:

– მამა გაბრიელ, ეგ დიაღეზი თქროსია?

– რას ბრძანებთ, თქვენი უწმიდესობავ, ეგ რომ თქროსი იყოს, თავს ხომ მამაჭრიდნენ, – დამოღობივე უპასუხა ბერმა.

ორივე სიყვარულით შესცქეროდა ერთმანეთს. უწმიდესისა და უნეტარესის და ბერის სიტყვებში გამოსტკეოდა იდემაღლება, რაივ იდეს დმეროსა უწყოს.

დონია მამა გაბრიელი და უწმიდესი და უნეტარესი ილია II მცხეთა, სამთავრო, 1961წ.

კომპლან სენაკში შესულს, მამა გაბრიელი სოფურ გარინდებული მხედებოდა. თნავე თავს მიაბრუნებდა და იდემაღლი ხსომ იტყოდა:

„ას აქ არის!“

ბერის ამ სიტყვებზე ადვილზე უბრავად ვრწმობი და უადვილოდ ვკითხულობდი: – „ვის, მამა გაბრიელ?“ თემცა ვვრწმობდი, უყვალს ვუღისხმობდა. მამა გაბრიელი არაფერს მასხულობდა, ხატებისკენ სელაპრობილი განაგრძობდა მდუმროად დოცვას. მე ამ დროს ხელად ვტოვებდი ბერის სენაკს, გამოსხუდს კომპლან ხარკმლიდან ბერის კოდება მესმოდა.

ერთხელ საპატრიარქოს ძველ შენობაში, უწმიდესის შემოსასვლელი კარიდან, ჩვეული ხმაურით, ქარმხადივით შემოიტრა მამა გაბრიელი. დერეუვანში მეუფე თადეოხი ბრძანდებოდა. მამა გაბრიელმა ხმამაღლი შეტახილით მოგვიდოცა ქრისტეწმობა:

– ქრისტე იშვა! – დაივრგვინა.

მეუფე თადეოხმა მორიდებით მიხცა შეხმუნა: „მამა გაბრიელ, ცოტა ხელად, ზემომ პატრიარქია და უხერხულიათ.“

– რა თეობრევცევი კი არ დობადე ბუდა, ქრისტე იშვა! – კადვე უფრო ხმამაღლა გაიმეორა მამა გაბრიელმა და რიგორც შემოიტრა, ასევე ქარმხადივით, უკანმოუხვდაივად გაიტრა კარიდან. შეწუხებული მეუფე თადეოხი დაედევნა, მაგრამ ბერი სწრაფად გაუნხარდა.

მამა გაბრიელი დეითისა და მოყვასის უხსლერო მოყვარე გახლდათ. მოხოვის სრულიად უცხო იყო ადამიანების რაიმე ნიშნით დაყოფა და უპირატესობის მინიჭება. ქუჩაში

შეხვედრ ნაცნობს თუ უცნობს სიხარულით მოიკითხავდა: „როგორ ხარ?“ სიგჯერ გადაეხეოდა და კითხვას აქვთ, მის თანხმდებო შემოგვიბრუნებდა: „როგორები ვართ?“ ასეთ მოულოდნელ სიგჯარულთან შეხვედრით გაბრწყინებული უცნობები აღფრთოვანებასა და გაკვირვებას ვერ მალავდნენ „ნეტავ ვინ არის ეს არამოწიერი არსება?“ – ინტერესდებოდნენ მისი.

ღირსი მამა გაბრიელი უწმიდესი და უნეტარესი იგია II-ისა და სამთავროს დედების

მამა გაბრიელი ტკბილ-მწარედ ამხელდა ადამიანებს, ისევ და ისევ მოევასის ხსნისა და გადარჩენისათვის, უკიდურესად დაცემულ-საც იწყებდა და ნუგეშს ხელდა, „უფაღს ყველას ცხიხება სურსო“, – იტყოდა. ერთხელ შეუფხვს ხელსე შეკაცრად მოუთითა: „მართალია, შენ ებისკოპოსი ხარ, ეს – იღუმენია, მაგრამ ნუ გავიწყდება, ამას არქიმანდრიტის უვარი პედიათ“ – და თქმისთანავე სწრაფად გაგვშორდა.

ძალიან ხშირად, მამა გაბრიელი ხიზნით ხედს, თავფს, თხედს მომიკითხავდა ხელსე, თავისი მორჩილის ხედით. დედა პარასკევას სიხარულით მოაქონდა ხელთან ბერისგან გამოგზავნილი ნუგებარი: „მამა გაბრიელმა გამოგვზავნათ, ჩქარა, ჩქარა“

რ, წაუღე და მართოვი იღუმენიახო“ ამგვარად გახსწავლიდა მისიხეხებს სიმდაბლესა და მსახურებაში.

ერთხელ დედა ხიზნით (ხიზნა) მისიხეტრში ორი კარდითილი მოიყვანა, ექიმები აივანზე შელოდებოდნენ, მისაღმემა და სიტყვის თქმაც ვერ მოვასწარი, უცებ საიდანაც მამა გაბრიელი გახსნა და მათი დანძღვა დაიწყო, საშინელი სიტყვების კორიანტელი დაიქვანა, ექიმები ხეცო მოწვეულები იყვნენ და მე და დედა სიღონია ძალზედ უხერხულად ვვრძობდით თავს, მერე ხეც მოგვიბრუნდა, გაკვირებული ევართა, ხელიც კი აღმართა ხელსე, მაგრამ მისევე უკან წაიღო და ხმაშეცვლილმა აღმოთქვა: „არა, არა, შენ ვერ შეგეხები, იღუმენია ხელსეუხებელია.“ – შებრუნდა და კობეხე სწრაფად დაეშვა, ამით შესადგოა მამა გაბრიელმა მოხადიოდნელ საფრთხეს ამართა – გამახსენდა წმიდა იოანე თქროპირის სიტყვები: „ავადმოყოფობის ვამს უხმეთ მხოლოდ მარწმუნე ექიმო“.

ბერი სიგჯერ დიდითი მეტყოდა: „ქოთვან, ქოთვან, შენ ვერ გაიგე ხეცო სიგჯარულით“.

სვეტიცხოველი, ღირსი მამა გაბრიელის წმიდა ხელთან სამთავროს მონახტრის დედები

მამა გაბრიელი სულაშვილის მადლით ხედავდა ადამიანის სულიერ მდგომარეობას და მასზე მოწვევით განსაცდელს. ერთხელ მოთხრო: „შენა, იცოდუ, პატრიარქის გარდა ვერავინ ვაგვიტყობია.“ „ერთხელად იყავი, მონასტერში ისევე ვისესხე შესვლაგდებებს, მონასტერში რომ არიხი.“

ამ სიტყვებში ვიხილავთ გამოხატულ გულგატეხილობას მოსმენისა და კვლავ პასუხისმგებლობას მაგრამობისა.

სხვა დროს ბერის სენაკში ყოფნისას, მამა გაბრიელმა წმიდა დიდმოწამე ქოივეანის ხატი მანუქა, ჩემს სალოცავ კუთხეში შესწრა. გარდაცვალებამდე ცოტა ხნით ადრე დედა პარასკევასთვის უკითხავს: „აბა გამსტე, ჩემი ნახუარი ხატი თუ უკოლია ქოივეანის სენაკში.“

იმ წელმოწამს, გარდაცვალებამდე ბერი ხშირად ამბობდა: „სივდივარ!.. სივდივარ!.. საქართველოს ბილი ბერი ვარ, ბილი ბუკეტი... სივდივარ... მე სიყვარულის გარდა, არაფერი გამახნია. თქვენს სიყვარულს დვითს სამსხვერპლით სე ავიტან.“

მამა გაბრიელს მონასტერში მქონდა კუბო, რომელსაც კომკისი თიხა ავდა. ერთხელ ბერისგან ასეთი რამ მოვისმინე: „ვაი იმას, ვისც ამ კუბოთი დამასაფლავებსო“ გაუფიქრე – „აბა რისთვისა უნდა-მოქი?“

მამა გაბრიელი კუბოს ხან კომკის ერთ მხარეს, ხან მეორე მხარეს დადგამდა, ხან ტაძარში ჩაატანებდა, ნათლისმცემლის ეკლესიაში დაადგმევებდა, მერე ისევე უკან ასიატანებდა, „სივჯერ სივ წუბოდა, ეს ეკლესია ჩემთვისაე გაუგებარი იყო და ტაძარში მომხედვლითე აბრკოლებდა, ერთხელაც აიხიდან ვადავსივდე, ცარიელი კუბო თოს კაცს კომბეხე ჩამქონდა, სიამაღლა დავსახე: „ოთარ (სიკოლია-შვილი), გაასერეთ ეს კუბო, არ ვრცხვენიათ-მოქი?“ კომბეხე შეჩერდნენ, პატონმა თთარმა თავი შემოაბრუნა და კუბოს გვერდიდან შეწუხებულმა ამომთხია: „რა ექნა დედა ქოივეან, თქვენ დაგოჯერით, თუ მამა გაბრიელის კურთხევა შევასრულე?“ აღარაფერი მოთქვამს, ასე ბევრჯერ განმეორდა, აღარ იცოლია რა მდონა, ვისთვის მამქონათა, ერთხელ სმა გავრცევედა, კუბოებს იპარავენო, და დედა პარასკევას პირით შეეუთვალე:

სამთავროს დედასა მონასტრის წინამძღვარი იღუმენია ქოივეანი დარსი მამა გაბრიელის დესკეებსთან

წინამძღვრობის პირველ წლებში, სხვადასხვა განსაცდელის ეამს, სულიერ ბრძოლაში გამოუცდელი სივჯერ გულგატეხილობაში ვვარდებოდა, ამიტომ, ხშირად მიხედვითა მამა გაბრიელთან სტუმრობა, ვისგანაც ყოველთვის რჩევას და სუგემს უღებდა, მამის ჯეროვხედ ვერც ჩემს მდგომარეობაში ვარკვეოლი და ვერც იღუმენიობის ჯვარს ვაცნობიერებდი სრულყოფილად. ამ მდგომარეობაში მყოფი, ბერისგან დაბეჯათობით მოვითხოვედი დავდასტურებინა და ეთქვა, რომ „შენ არ ხარ იღუმენიაო“, მევეთა ამით სიმძიმე მომქონებოდა.

– ეს მაგრამ, კერთხევის დროს რომ ვაღმოვიდა სულაშვილის მადლი, ის ხომ მოქმედებს და ამ მადლს რას უმერები? რაც არ უნდა იბახო „იღუმენია არა ვარ“, ხარ იღუმენია, – მამაბრე დაო და დედაო! – ბერის

მამა გაბრიელ, თურმე კეთილსიყვარულს იპარავენ და გაფრთხილები, არ მოიპარონ-ოქო.” ამ სიტყვებში გახსტრა, არ უცხო მამა გაბრიელმა დაიჯერა თუ არა, მას შემდეგ კუბო გარეთ აღარ გამოუტანია, მოგვიანებით დაადგინა კომპი, თავისი ხაწოდის თავზე გაკეთებულ ფიცარნაგზე.

შემდეგში მივხვდი, რომ ყოველივე ეს ხეებს ხელთერ განსწავლავს ემხახურებოდა, რადგან ხსონად გვაუწყებოდა სიკვდილზე ფიქრი, და ამით წუთისთვის ამოუბას შეგვახსენებდა.

ერთხელ მამა გაბრიელს ბილი ვამის მონახეზეზე ვკითხე, თუ რა გადაგვარსებს-მეთქი, ბერმა მიპასუხა: „რაც გაქვთ, ის შეიბარსუნეთ და გადარსებითო.“ სხვა დროს უთქვამს: „უფალი ერთს განარსიებს, მეორეს რომ სიმაბლეს ასწავლოს“, „სურავს განიკითხავ, თორემ უფალი აიღებს მის ცოდვას და შენზე გადმოვაო.“ „ღმერთის წინაშე ყოველგვარი ცოდვა ზღვის კუბუკებითაა, არ არსებობს ცოდვა, სინაყდს რომ აღემატებოდეს.“ მოყვასის განკითხვას სასტიკად გვიკრძალებდა: „დადაცათუ ისილი კაცის მკვლედი, ვინა მქავე, ვინა დითი მიწაზე ევდოს, სურავს განიკითხავ დაბადებულსა დვთისა“...

„როცა თავი ვინსიხე კარგი მკონია, თავზე რკინის რეოდს ვაკეთებ, ფეხშიშველა გამოვდივარ, ხელში რომ მიუერებს და იცონის, მაშინ ვსდამდეგი, ვხედავ ხემ თავს, რა ნაკავიც ვარ“...

მახსოვს, აღუდეგებულმა შეეხოვედი: მამა გაბრიელ, აღარ შემოდია, ჯვარი უნდა მივთხსნა-მეთქი, ბერი შეყოვნდა, სვეულებობაზე ბრ ხატებისაკენ მიბრუნდა, ხელადკურთხევაში იღოცა და შემდეგ დახსია: „მოთმხება იქნის, დაი და დედაო, შენით ნუ მოთხსნი ჯვარს, ვინც მოგხსნის, პასუხს იგი აგებს, ვინა პატრიარქს არ უკირს? შენ არ იცი, „ქოთაღიკოსის“ ჯვარი რა მსიქა, იგი ხომ ორ ჯვარს ატარებს – ერთს და ეკლესიის, ომან რაღა პქნას?“

მონახტრული ცხოვრების ხიროუდეუბის დახადედეად, რსევსიათურს მამა გაბრიელს მივმართე: „რა ვქნა, როგორ მივიქცე? ზოგს შენსმეხას რომ ვაძლეე, არ იღებს, იქნებ ხეობს, არაფერი ეუთხრა? არ მოვაქციო ურადელება, რაც უნდა ის აკეთონ, ღმერთი ხომ ეველაფერს ხედავს“, ბერი ერთხანს დაფიქრ-

ყოველწმიდა სამების ტაძარი, დარბაზი მამა გაბრიელის წმიდა ხეშტის წინაშე წარდგომილი სამთავროს წმიდა ხიხის დედათა მონახტრის იღუმენია ქოთევახი და დედახი

და, მერე შეატრად მოხსნა: „შენ ხომ იღუპებოდა ხარ! მაპატიე, დაი და დედაი, არქიმანდრიტის უკარი გაკეთა და დნურთი ითხოვთის დაეხვის, შენიშვნას რომ არ მოხერხებ მხოვება აუცილებელია, განკითხვა სხვა რამ არის, როგორ შეიძლება ცუდ საქციელზე თავი

ღირსი მამა აღმსარებელი და ხელისი გაბრიელი (ურგებავის აღუძენის ქოუეანი ცოდადობის) მონაზონი ანა (ნაიური), ხაშოურის წიგნა ნინოს დედათა მონასტერი, 1986 წ.

დახუტო, შენ უნდა მოუთხოო, მათ შეასრუდონ! თუ არ შეასრულებენ, უფალი თუთოს მოუთხოვო.“

ღირსი მამა გაბრიელი ჰეშმარიტად უბოვარი ბერი გახლდათ, ეველახე აუცილებელია ეო სისარულით გახერხდა, მახსოვს, ერთხელ წირვიდან მომაკადს მამა გაბრიელი კბეზე შემხდა, თვადი შეველი ხეშს ძვირადღირებულ მანტიას (სამანტიე ქსოვილი ცნობილმა ექიმმა ქნმა რუსუდანი დომოდემ შემოგვეწირა): „ახეთი მანტია მეუ არ მაქვსო“... მანტია მაშინვე მოვიხსენი და ბერს გადავეცე, განვლო დრომ, მამა გაბრიელს ხეში მანტია აწ განხევენებული დიდსქვისიან ნინოსთვის (დაშინანი) უხერხებია, ცოტა ხნის შემდეგ მამა გაბრიელმა მეორე მანტიაც მოხოვა, უარს

როგორ ვერცოდო, გავეუხავე და დედა პარასკევამ ის მანტია კომკში, სხვაკის კუთხეში, დურმძახზე დაკეთა, მამის ამ ფაქტისათვის დიდი უნრადღება არ მიმოქცეოთა, დღეს ეო ძაღზედ მიხარია და ვსადღობ უფალს, რამე თუ ბერი გაბრიელი ამ მანტიით დაიკრძალა, როდესაც მამა გაბრიელის ცხედარს ამატოონებდნენ, დედა პარასკევა ბერის შესაძილესი აწვიდა, ბილოს დურმძახზე დაკიდებული მანტია ჩამოსხნა და (რადგან სხვა მანტია ბერს არ ჰქონდა) მამა გრიგოელს მოაწოდა, რომელმაც ბერის ცხედარი მანტიით შემოხა.

იმ ხანებში მამა გაბრიელთან ხშირად მოდოდა მისი მოხუცებული, ავადმყოფი დედა, ბარბარე; ბერის გარდაცვალების შემდეგ ეო ხაბოვლით მონასტერში დარბა, მალე ვადაწყდა მისი მონოზვნად აღკვეცა, შესამოსიელი მონასტრის დედებმა გააშხადეს, მამა საბამ (კუქავა) მოავარანგელოზთა კვედერში ახას ხახელით მონოზვნად აღკვეცა, აღკვეცისას დედა ახას მანტია მე ვადავავარე, ხანდახმუდლობის ვამო (85 წლის იყო) იატაკზე ვანროხის არ შეეძლო და ამბოინახე ხელით მოვიყვანე, მას სძენა დაკარგული ჰქონდა და აღკვეცის დროს მონოზვნის აღოქმებზე მე მახდებოდა პახუხის ვაცემა, ამდენად, აღოქმის დადება „მეორედ მომხდა“ (ასე ამხდა რამდენიმე დღით ადრე ნანახი სიხმარი, რომ ამბოინხე ხელმეორედ ველები მონოზვნის აღოქმის).

ხაშთარში, დიგანთობისას, მამა გაბრიელის ხელდავისკენ მომავალ დედა ახას, უყვი დაიკრ და და ბარბარეს ძვადი მოიკება, მას შემდეგ აღარც ამდგარა, დიგინად ხავარნიფლს დედა პარასკევა უვლიდა, მალე დედა ანა ვარდაიევალი და მამა გაბრიელის კუბოთი ვახხვენეს, მონაზონი ანა წიგნა ბერის გვერდზე დაიკრძალა (თურმე ეს სიხახლე დედისთვის ჰქონია წინახწარვე გაშხადებელი), მამა გაბრიელი ეო, ანდერძის თახხმად, ჭედობში ვახეველი დაკრძალეს.

წიგნა მამა გაბრიელ აღმსარებელისა და ხელისის მოხება შექწობის ხრუდიად ხაქროვედობს, ამის.

S I T Y V A

(2 აპრილი 2014 წ.)

ღირსი მამა გაბრიელი, აღმსარებელი და ხაღობის მართლმადიდებელი ბერძნობის სახეს წარმოადგენდა. წმიდა გაბრიელი 1992 წელს საბოლოოდ დამკვიდრდა სამთავროს წმიდა ნინოს დედათა მონასტერში, უწმინდესობა და უნეტარების ადია II-ის დოცვა-კერძევი.

ნაცნობი, საოცრად მიმზიდველი სახე იყო, - რომელიც მოსაგრე ცხოვრებით, დიდი სულიერებით გამოირჩეოდა. გასხივოსნებულ, ნათლისმცურქვეული სახით, დასვეწილი, მეტყველი ექსტრაქულაციით, ტკბილმდობარი წმიდა მამა, რწმენაში გამოუცდელთა დამკვიდრებელი, მკაცრი და ამავდროულად ბავშვივით სიცილი იყო.

1992 წლის მარტი, დღემარხის დასაწყისი... უყვალმა ისე იხედა, რომ მამა გაბრიელს შემახვედრა ხეში ცხოვრების ორმოცდამეოთხეულ წელს, როგორც შემდგომ ერთმანეთს სვეული თუმბრითა და დიდობით ვუქმნებოდათ ხოლმე. „მეთერთმეტე ქაშ“ ჩვენი ცხოვრების დასაყვადის, მე - ხაერო ცხოვრებაში ცოდნითა და გამოსცდილებით დატყუროული, სულიერ ცხოვრებაში ახალგვახადგმული, ბუნდოვანი წარმოდგენით საეკლესიო და სამონ-

ღირსი მამა გაბრიელის სებასტიანო კონკის

ღირსი მამა არქიმანდრიტი გაბრიელი დვითიქსიმადლებული უსახვგრო სიყვარულის დამტყუნილი იყო, რომელსაც იგი ყველგან და ყველასთან გამუდმებით, ერთნაირად ავლენდა:

მამა გაბრიელი შუა საუკუნეების აუვავებული და მეოცე საუკუნის დევნილი ბერძნობის იმეოათი სინიქსი, მამათა ცხოვრების წიგნის ფურცლებიდან, უძველესი საისტორიო ფილიანტებიდან

აზნო ცხოვრების ცაღვეულ წეს-გაგებაზე და მამა გაბრიელი კი - სწორეპოვარი მოძღვარი, ტადრისკენ მიმავად გზაზე გამყვანი და დამკვალთანებელი, ნაცადი მეგზური მათთვის, ვინც გამოსატა თავის-უყვადი ხედა - იცხოვროს მართლმადიდებელი ქრისტიანის ცხოვრების წესით.

გერმანის, აესტრისია და უნგრეთის დიდებული ტადრების თავბრულამხვევი პომპეხურობით შთაგონებულნი, ბახის

საბრღაიო მუხიცი წარუძღვლია შობა-ბეჭდოვებით დატყუარული, სრულად მოუქმადებული აღმოჩნდი მამა გაბრიელის ნათელმზობილქველური ინტუიციის ტყვეობაში.

წმინდა მამა გაბრიელსე ფიქრებში ჩაძირვდეს, მავონდება ხეში პირველი აღსარება და წმინდა ზიარება მცხეთის ხაშთაურის დედათა მონასტერში... პირველი მუხედრეკა და მართლმადიდებლური წესით კურთხევის გამოთხოვა მწუხრის დოცეაზე სქნაკოდან ტაძარში სალოცავად ჩამოსული მამა გაბრიელისაგან, რომლის დიდი სულოერება კარგად იყო ცნობილი ქართულ მართლმორწმუნე საზოგადოებაში.

მე შემთხვევით არ ვაველებ პარადულს დასავლელ ბერებსა და აღმოსავლურ ბერმონოზეზობას შორის – სწორედ ამ უკანასკნელის საუცხოო წარმომადგენელი იყო მამა გაბრიელი. მკვეთრ სხვაობას ამ ორ ქრისტიან ბერმონოზეზობას შორის რეაღერად შევეჯახე მამა გაბრიელთან, აღნიშნული სხვაობა შეიძლება შევადაროთ იმ სხვაობას, სიმღერის დახვეწილი შემტყახებელი რომ შეიცნობს, საგადობელთა ორღანის თახხლებით შესრულება და საგადობელთა პოლიფონიურ შესრულებას შორის, ან ამ უკანასკნელსა და მაგნიტონახაწერს შორის, ან – ტაძარში მერსზე ჩამომჯდარ მლოცველებსა და თაქმოდრეკით მღვთმ მლოცველებს შორის... ამ უკანასკნელი წესით მლოცველი აღამიანები შინ მადლით დატვირთილები მიღიან, ისევე როგორც მამა გაბრიელთან საუბრისას ხდებოდა ხოლმე.

მამა გაბრიელი თავისი დახვეწილი, კარგად შესისხლხორცებული მოაწმედებების სახარებისეული, ნატიფი, ქართული ენით და ტკბილმორებარი საუბრის დაწეებისთანავე თავის სახარებელთად განაწყობდა მის გვერდით მყოფ ყოველ აღამიანს; მას უვერადლებოდ ვერ საუველიდი, იგი ტაძარში მისეულ მართლმადიდებლობაში სრულთად გაუცნობიერებულ აღამიანებსაც კი ანღამატყვით იზიდავდა, კურთხევის მისაღებად. ამგვერად, დედათა მონასტერში მისეულ მრავალ აღამიანში, დიღია თუ პატარაში, ითესებოდა სამომავლო თესლი კეთილმორწმუნეობისა, აღარას ვიტყუო

მახე, რომ მასთან სმირად შეხედებოდათ სტუმრებს დედაქალაქიდან და საქართველოს სხვადასხვა კუთხიდან, რომლებიც ცდილობდნენ, მამა გაბრიელისაგან მიველით პასუხი, მათთვის პასუხგაუცემელ კითხვებზე.

ღირსი მამა გაბრიელი მონასტრის ტიპიკონის შესატყვისად მღვიძარებდა და დოცეისაგან თავისუველად დროს შრომაში ატარებდა, მაშინაც კი, როცა ხენაკში ან მის გარეთ სტუმრებს იღებდა და ესაუბრებოდა, იგი ყოველთვის საქმიანობდა: ადაღვენდა ან ამზადებდა ხატებისათვის ჩარჩოებს, ასუვეთავებდა საეკლესიო ინვენტარს, მისთვის არ არსებობდა უმნიშვნელო და პატარა საქმე, ყველა საქმე დიდი იყო, და ყველაფერს დღობის სადილებლად ადასრულებდა.

საგულისხმია, რომ მამა გაბრიელს ბევრი იცნობდა უადრესად მკაცრ და მომთხიენ პიროვნებად – პიროვნებად, რომელც, საქართვების შემთხვევაში, არ მოერიდებოდა და ნებისმიერ აღამიანს, ისე რომ საიქმელს არ დააყოყნებდა, მკაცრი ტონით, მადლი და კატეგორიული ხით ეტყუოდა, თან დასიქებასაც მოხიხოვდა.

ისე მოხდა, რომ ბრწყინვალე შეიღვეულის გასუდს, მოძეკარმა, ხეში ეკლესიური ცხოვრების დაწეებისთან სულ რაღაც რამდენიმე კვირის შემდეგ, საკუთხვეულში შემოეყანა და სტიქარი ჩამოცვა, ეს ხეშთვის იმდენად დიდი, დუთიყნაბობიბი ჯიღლო იყო, რომ მადლობა იმითდა გამოეხატე, იმავე დღეს წირვის დამთაერების შემდეგ სამთაერის ტაძრის საკუროთხვეული, სამკვეთლო და ამბოინი საპნიანი წყლით მოეხეხე და საგანგებოდ გავასუვეთავედღის განმკველობაში მამა გაბრიელი რამდენჯერმე შემოეიოდა საკუთხვეულში, ხელებდა კამიწებული, შრომაში გართული ვერადღებით შემთოვადიერა, მაგრამ, ხეშდა გასაკურად, მის სახესე ვერაფერი ამოვიკითხე, ასეთ ფაქტს იგი ხელოდან არ გაუშვებდა და ისეთ რამეს გატყუოდა, საქმეც მოთგებდა და თავსაც აუცილებლად დაგამასხივრებდა.

გავიდა რამდენიმე თვე – ფერისცვაღვეუბამდე ორთოდე დღით ადრე მამა გაბრიელმა მისმო და თბიღად მოთხრა: „შენ რომ კურთხევის გარეშე აკენერადღერი

ებორკა“ აღდგომის კვირასი მოაწვევებზე არ არის; ხეუბნის „ებორკას“ ფერისცვალების წინ ვაკეთებთ. ხედმეტი არაყის გვინდა. მე და შენ ვყოფით საქმეს“. ორი თუ სამი დღე თავაუღებლად ვაკრიალებდით ტაძარში ეკლავურს, ტაძრის ეზო-კარით და ეკლავებით დაწყებული, ინვესტარით დაითავრებული. საოცარი ხანახავი იყო მამის მამა გაბრიელი, ხელებდაკაპოწებული, საკუდლაგუდოდ რომ აპრიალებდა კბილის ფხვნილის, ჩავთისა და მწვანე ორდის ჩაერთით სიღვინძისა და თითბერის მსხდლებს, კანდელებს და სხვა საეკლავიო ნივთებს.

აღამიანებთან ურთიერთობაში ხშირად გუდვიცხი, გასაოცარი თავდაპყრობით და ხელგრძელობით ეკიდებოდა ეკლავიური ცხოვრებისაკენ ხელს ნაკვირვალ შექმობრუნებას. „საიდან ასეთი თავმდაბლობა, მოყვასი?“ – არტისტული ექსტიკულაციით, რიტორიკულად მომსართავდა ხელმე და, ქვეცნობიერად გულთამხილველი, ბუნებრივად თავადვე სცემდა მასხუის თავისივე დასმულ კითხვას. ის დაჯილდოებული იყო უფლისაგან საოცარი უნარით, წაეკითხა მოსახუბრის აზრები, განეჭვრიტა მისი სუდიერი მდგომარეობა, ეწინასწარმეტყველა მომავალი.

მაგიან მალე ახდა მამა გაბრიელის სიტყვები: „შენ უფლისაგან ამ სოფლად მოძღვრავა ხარ მოვლისებული“. 1992 წლის 14 ოქტომბერს, სვეტიცხოვლობის დღეს, საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქმა, ეწმინდესმა და უნეტარესმა ილია II-მ ხელი დაბასხა დიაკვნად, სულ მალე კი მღვდლის ხარისხში ამოყვანა. ამ ხანებში მამა გაბრიელი ფიზიკურად უკვე მაგიან დასუხტებული იყო. სხვაკიდან აღარ გამოდიოდა, დიდად გაიხარა, როცა ეკითხარა, რომ მის მიერ ჩარჩოში ჩასმული და შეძველი წმიდა სამების ხატო ძეგლის წმიდა სამების ეკლავიაში დაეაბრძანე.

ხელს მუხსიერებაში სახუდასოდ დაიყვანა

მამა გაბრიელის უკანასკნელი დღეების გასიხვისებულმა, ხეტარმა სახელს მის ნათელ გამოხედვაში აღარ იკითხებოდა ბრძოლითა და წინააღმდეგობით განხუდილი გზის კვალი. მოთმინებით იტანდა მოძალებული მძიმე დაავადებებისაგან გამოწვეულ ტკივილებს, მშვიდი, უვადს ბოლომე მიხილობდო...

შევთხოვე წმიდა გაბრიელ აღმსარებელსა და სადღოსს, რათა შეგვინდოს ხეუბნის სარწმუნოებრივი ნულთბილობა, მისხამი უკუღმსიხობა; შევთხოვე ოქვენ უოველ-

არქიმანდრიტი დახარე (ვახანიძე) წმიდა გაბრიელის სხვაკში

თათვის შენდობას, რამეთუ მისი დირხეული მოწაფეები ვერ აღმოუჩინდით და ვეუდრები, რათა მუის ვეუფოს წინაშე უფლისა, რათა შეგვეწიოს რწმუნის სიმტკიცეში, რომლისათვისაც ის იყნო, და მოგვანიჭოს ხეუბნ, მართლმადიდებელ ქართველებს, რათა მისი დირხეული სუდიერი შეიღებო ვყოფილიყოთ.

დმერთმა დაგლოცოთ, დმერთმა მამა გაბრიელის მუხება არ მოგაკლოთ და მოგვანიჭოს პასუხისმგებლობა ეკლავს, ვინც მასი ვიცნობდით და მის გვერდით ვყოფით. ნუ ვიქნებით უპასუხისმგებლონი, ხეუბნ ეკლავს გემართების მოძღვრება-ქადაგება, დღეს სრულიად საქართველოს სტირდება დასიძღვრა, და მამა გაბრიელი შეგვეწვევა ამ საქმეში.

დმერთმა დაგლოცოთ და შეგვეწიოთ წმიდა მამა გაბრიელი.

დიდება ქრისტე ღმერთს

ღირსი მამა გაბრიელ აღმსარებელისა და სალოსის

ანდერძი

უწმიდესისაგან და უნეტარესისაგან, სრულიად საქართ-
ველოს კათოლიკოს-პატრიარქის ილია II-სგან ვითხოვ შენ-
დობას და ლოცვა-კურთხევას.

სამღვდელო და სამონაზვნო დასს ყველას გიტოვებთ
ლოცვა-კურთხევას და შენდობა-პატიებას.

ღმერთი არის სიყვარული, რომელიც რომ მე ბევრი ვე-
ცადე, ვერ მივადწიე ღმერთისა და მოყვასის სიყვარულს
მაცხოვრის მცნებით.

სიყვარულშია ადამიანის ამ ხილულ ქვეყანაზე სასუფე-
ვლის პოვნა და მარადისობაში დამკვიდრება.

უკუბოვოდ, მანტიით დამმარხონ.

იყავით კეთილნი და მდაბალნი, სიმდაბლესა შინა მოგვიხ-
სენა ჩვენ უფალმა.

მდაბალთა მოსცეს მადლი. ყველა დაბადებული ადამია-
ნის წინაშე სიმდაბლით, სიკეთით და სიყვარულით იყავით.

ყველას სიყვარული მიმაქვს - მართლმადიდებელი ერისა
და დაბადებული ადამიანისა.

მიზანი სიცოცხლისა, ხილული ქვეყნისა, არის სასუფ-
ევლის პოვნა და ღმერთთან მიახლოება და მარადისობაში
დამკვიდრება. და მეცა ამას გისურვებთ სულ ყველას.

ლოცვა-კურთხევა დამიტოვებია, რომ არავინ დაჰკარგოს
ღვთის დიდი წყალობა და ყველა ღირსი გახდეს სასუფ-
ველში დამკვიდრებისა. არა არს კაცი, რომ სცხონდეს და
არა სცოდოს.

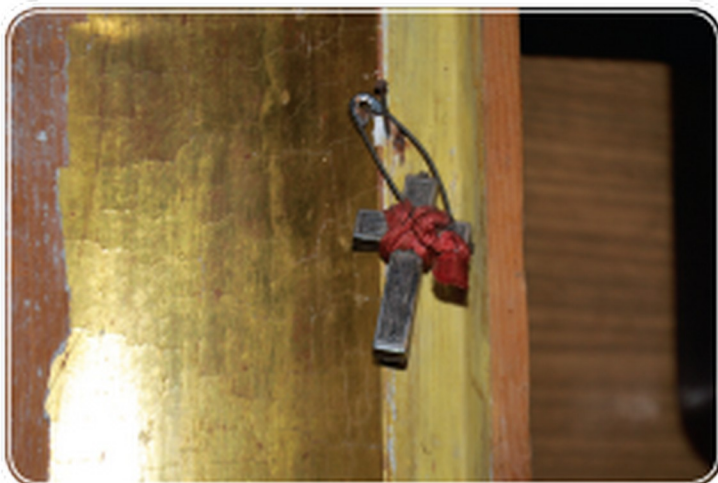
მხოლოდ მე ვარ დიდი ცოდვილი, დიდი უღირსი, დიდი
უძლური.

ყველას გთხოვთ, მთელი სიყვარულით, ოდეს გაივლით
ჩემი საფლავის გვერდით, შენდობა სთქვით დიდი ცოდ-
ვილისა.

მიწა ვიყავ, მიწად მივიქეცი.

ჭეშმარიტება სულის უკვდავებაშია.

**SI WMI DEEBI
RI RSI MAMA GABRIEL ARMSAREBELI SA DA SALOSI S
SENAKSI (KOSKSI)**

Մնացած զանազան ձևերի զարդանկարներ
եկեղեցու պատերին

ճշմարտության խաչ, Մնացած զանազան
եղանակներով զարդարված

ճանաչողական «գրքեր»

ճշմարտություն

Մնացած ձևերի զարդանկարներ

ღარბი მამა „დაიდებს“, რომელსაც ბერი სვეტიცხოვის თაგზე ადგამდა

თაგის ქვედა, რომელიც წმიდა გაბრიელის სვეტიცხოვის ხსოვნის ნიშნად, შუგანმ წინ ვდო

გაბრიელ ბერის ქველი და ფიცრის ხარკი

წმიდა მამის წიგნები

სწავლანი ღარბი მამა გაბრიელის ხელთ დაწვრილებული ხარბობა

სენაკის წიგნარი, სადაც მოთვედა მამა გაბრიელი

RI RSI MAMA ARQI MANDRI TI GABRI ELI ARMSAREBELI DA SAL OSI

(ცხოვრება და მოღვაწეობა)

ბუთანიაში გადასულ მამა გაბრიელს დაუვადა, რომ კვირაში ერთი დღე სვეტიცხოველში ეწირა.

იმკამდ დირსი მამა იოანე (მაისურაძე) გარდაცვლილი იყო (+1957 წ.) და მონასტერში ორნი – დირსი მამა იოანე-გიორგი (მხეიძე) და მღვდელ-მონაზონი მამა ბასილი (ფორცხაღავა) ცხოვრობდნენ. დირსი მამა გიორგი მცხოვანებისგან

ამ ძლიერმა ქრისტეს მოღვაწემ მონასტერში და შემდგომ სრულიად ახალგაზრდა, ოცდახუთმეტი წლის ასაკში, ტუბერკულოზით მძიმედ დაავადებული 1960 წელს სოფელს განეშორა. მიუხედავად მისი ამ ხანმოკლე მოღვაწეობისა, იგი მამა გაბრიელის გულში მარადის დარჩა, როგორც მხე და ძლიერი მოღვაწე:

– საკვირველი მმარხველი იყო მამა ბასილი. მას რომ ვუყურებდი, სულ მიკვირდა, ნეტავ ამ გამოიმხმარ სხეულში სული როგორღა აქვს-მეთქი, – იფიქრებდა მამა გაბრიელი.

მამა ბასილის გარდაცვალების შემდეგ მონასტერში მხოლოდ ორნი, დირსი მამა გიორგი და მამა გაბრიელი დარჩნენ.

1961 წლის 18 აპრილს დირსმა მამა გიორგი-იოანემ (მხეიძე) უწმიდეს ევრემს მიმართა: „მოვხუცდი და დავუძღურდი. იქნებ გაბრიელ ურგებამე დანიშნოთ სემს მაგივრად?“.

ფიზიკურად მძიმე, ძალიან მძიმე ცხოვრება უწევდა მამა გაბრიელს მონასტერში, მაგრამ – სულიერად მშვიდი და ტკბილი, თან გასახარი, რადგან მისი საყვარელი მოძღვრისაგან განუშორებლად იყო. მას ერთს დააწვა მონასტრული ცხოვრების ტვირთი, რომელსაც მანამდე დირსი მამები იოანე და გიორგი,

საქართველოს კათოლიკოსპატრიარქი უწმიდესი და უნეტარესი ილია II დირსი გაბრიელის წინააღმდეგ

და აკადემიკოსებისაგან საგრძნობლად დაუძღურებულ იყო; ახალგაზრდა მამა ბასილიც, რომელიც ხშირ დირს მამას უვლიდა, ტუბერკულოზით იყო სხეული.

მამა ბასილი 1954 წელს ცნობილი მოძღვრის, არქიმანდრიტ კონსტანტინეს (ქვარაია) დოცვა-კურთხევით ჩაიყვანა ბუთანიაში და დირს მამებს სიწმინდით დაემოწავა. სულ იქნა წელი იღვაწა

და მამა ბახილი იააწოდებდნენ.

მონასტრის მოელ სამკურნეო საქმეს მამა გაბრიელი უძღვებოდა, რომელიც ორი ძროხისაგან, რამდენიმე სკა ფუტკრისაგან და ბოსტნისგან შედგებოდა. ღირსი მამა გიორგის კერძიყუთო, ყველა და თავის აბარებდა, რისგანაც მონასტერს დამოუკიდებელი შემოსავალი მქონდა. ამას ტურისტებისგან და ცოტაც მომლოცველებისგან შემოწირული თანხა ემატებოდა და ამ სახსრით პურის ფუჭვილს, წამლებს და სხვა რამ აუცილებელს ყიდულობდნენ. ასევე კამით-კამად, თბილისიდან ღირსი მამა თანხ-გიორგის სანახავად მორწმუნენი ამოდიოდნენ და მონასტრისა და სამკურნეო საქმიანობაში შეეწყოდნენ მამა გაბრიელს.

გარდაცვალებამდე ექვსი თვით ადრე ღირსი მამა გიორგის წელს ზემოთ, გვერდის არეში გაუხადდისი ტკივილები დაეწყო. მისმა მძისშვილმა – გივი მხეიძემ, რომელიც ექიმი იყო, მამა გიორგი გამოსაკვლეკად თბილისში ჩაიყვანა. მიუხედავად ექიმების დიდი მცდელობისა, მიზეზი დადგენილი ვერ იქნა და ვერც ტკივილების გაყუჩება შეძლეს. დაინახა რა მამა გიორგიმ, რომ ექიმთა მცდელობა უშედეგო გამოდგა, ადარ იხუბა ქალაქის დაყოვნება და ბეთანიაში დაბრუნდა.

ძლიერ განიცდიდა მამა გაბრიელი მოძღვრის ამგვარ მდგომარეობას და ფიქრობდა, რომ იგი უკვე გარდაცვალების პირას იყო. აღბათ ასე ფიქრობდა მამა გიორგიც, რადგან მან მამა გაბრიელს ყოველდღე წირვის დაყუჩება და ზიარება სთხოვა. ერთ-ერთი მორიგი მწუხრობა და ცისკრის ჩამოლოცვის შემდგომ, ტაძრიდან გამოსული მამა გაბრიელი წესისამებრ მოძღვრის სანახავად მივიდა და როდესაც სენაკში შესულმა მოძღვარი ფეხზე მდგომი და მძიმე, დაუცხრომელი ტკივილისაგან განკურ-

ნებული იხილა, მიხვდა, რომ „ხაღმროთი საქმე იყო აღსრულებული“. მამა გიორგიმ არ დაუფარა თავის საყვარელ სულიერ შვილს მომხდარის შესახებ და სულიერად გახარებულმა აუწყო:

– ყოველადწმინდა ღვთისმშობელი დედა გამომეცხადა, გაბრიელ, და, მტკივნეულ ადვილას ხელის შეხებით, ტკივილისაგან განმკურნა.

ღირსი მამა გაბრიელი აღმხარებელი და ხალხი

ამის შემდგომ გაეიდა რამდენიმე თვე და მამა გიორგის ჯანმრთელობის სხვა პრობლემა შეექმნა. მისმა მძისშვილმა იგი კვლავ თბილისში ჩამოიყვანა, ხადაც სასწრაფოდ პროსტატის როელი ოპერაცია გაუკეთეს. ამ ოპერაციამ ძლიერ დააუძღურა ღირსი მამა და ღმრთის წინაშეც მისი გარდაცვალების ეამი მოიწია. საავადმყოფოდან გამოწერილი, მძისშვილის სახლში მწოდიარე, მკურნალობისათვის კიდევ რამდენიმე დღით უნდა დარჩენილიყო ქალაქში, მაგრამ უფაღს არ სურდა მისი ერში გარდაცვალება, და ამისათვის ახვედოსი მიუვლისა უწუბით:

– გიორგი, წადი მონასტერში; შენ მონასტერში უნდა იყო.

ამ ხილვის შემდგომ მყის მოეოხივია ღირსი მამას მონასტერში დაბრუნება, რაზეც მის მძისშვილს და სახლეულს, შემყოფთების მიუხედავად, წინააღმდეგო-

და არ გაუწეოთ. მონასტერში მოძღვრის მოულოდნელი დაბრუნება გაკვირვებია მამა გაბრიელსაც, მაგრამ დიანსა მამამ ხილვის შესახებ აუწყო და დაამშვიდა.

სვეული გუდმოდგინებით ემსახურებოდა მოძღვარს მამა გაბრიელი – წამდეს ასმევდა, ხაჭმელს უმზადებდა და სენაკში მთარბეუდა; დახარეცხს ურე

ღირსი იოანე-გიორგი (მხუცი) და ღირსი იოანე (მთხურაძე)

ცხადდა, სენაკს უსუფთაებდა და მონასტრის საქმეების მორჩენისათვის მასთან სენაკში ბრუნდებოდა. იჯდა მანამ, ვიდრე მამა გიორგი არ აკურთხებდა, რომ თავის სენაკში წახუდიყო და მოეხეცა.

მომე თავრაცამ ფიზიკურად დააუძღურა და დოვინად ჩააწვინა მამა გიორგი. სიცოცხლისათვის სახიფათო თითქოს არაფერი ჩახდა. ამას გააბედვინა მამა გაბრიელს, რომ მოძღვრის კურთხევით, მცხეთაში წახუდიყო და სვეტიცხოვლის ტაძარში თავისი სამორიგო წირვა ჩაეტარებინა:

„მონასტრიდან წამოსუდა, სულ მამა გიორგიზე ვვიქრობდი. ერთი სული მქონდა, დრო მალე გასულიყო და ბეთანიაში დავბრუნებულყოფი. სენაკში ვიყავი და ელოცულობდი. ამ დროს, უეცრად, ხმა მომესმა:

– სქარა წადი ბეთანიაში!

პირვეარი გამოეცხადე, შევიძინე და სახწრაფოდ ბეთანიისკენ გავემურე. ისეთმა შინაგანმა განცდამ მომიცვა, რომ მოძულეებდა, სქარა შევლო და არ დამეხეცა. გზაში რამდენიმე პური ვიყიდე. მონასტერში ისე მივედი, არც დავლა მიგრძენია და არც დრო, მამა გიორგიმ სენაკში მოსული რომ დამიხანა, ხელები აღაპკრო და თქვა:

– მადლობა დედა დმროთხას, რომ შეისმინა ჩემი ვედრება და მოგიყვანა.

კურთხევა ავიღე და ჩემს თავს მომხდარი მოგუყევი, მოთხრა:

– მე უნდა წავიდე და ამიტომ დედა

დვითმშობელს ვვედრებოდი, რომ ჩემთან მოეყვანე.

თავიდან მეკონა, ჩეტავ თბილისში ხომ არ აპირებს წასვლას ჯანმრთელობის გამო, რადგან მომაკვდავისა არაფერი ემჩნეოდა. შემდგომ გარკვევით მოთხრა, რომ მოახლოებული იყო მისი ამ სოფლიდან განსვლას ეამი და რომ იმ დღისით მამა იოანე გამოეცხადა და უთხრა: „სულ მალე ერთად ვიქნებით“.

ამის გამტანე მამა გაბრიელი მოძღვარს ჩაეკრა და მწარედ ატირდა:

„ვედრებოდი, რომ მახთან ერთად

მეც წავიყვანე და მარტი არ დაეკრძოვ
ბიხე ამ მშვიოთხარე წუთისოფელში”.

მამა გიორგიმ მამა გაბრიელი დაამშ-
ვიდა და უთხრა:

– არ იცი, რას მეუბნები, გაბრიელ! ჯერ
შენ შენი გზა გასაყდელი გაქვს უფლის
წინაშე, ჩუ გემიხია, მე შენ ხელთ არას-
დროს დავტოვებ.

შემდეგ მამა გიორგიმ მამა გაბრი-
ელს თავისი ხელთ დაუტეხა პური და
უთხრა:

– ჭამე, გაბრიელ, დადლილი იქნები.

შერე თვითონაც მოიტეხა და თქვა:

– ეს ხეში ბოლო ტრაპეზია.

თრშაბათის მწუხრი იდგა და ხამშა-
ბათს წმინდა იოანე ნაიდისმცემლის
თავის კეკის დღე იყენებოდა. დორსმა
მამა გიორგიმ მამა გაბრიელს ხახოვა,
ლოცვა გამოელოცა, დიღას ჩვეულების-
ამებრ ეწირა და იგივე ეხიარებინა. მამა
გაბრიელმა ყოველივე მამა გიორგის
კუროსევისამებრ აღასრულა.

წირვის შემდგომ მამა გიორგის ხენა-
ში განუშორებლად იჯდა მამა გაბრიელი.
დაღამებულზე მამა გიორგიმ მას ხელის
განსვლის კანონზე გადაუშაღა „კუროსე-
ვანი“ და ხახოვა, მახოვის წაეკითხა:
თან ხანთლების ანთებაც დაავალა.
დორსი მამა გიორგი სრული ხამონაზე-
ნო შესამოსელით შემოსილიყო. შუაღამე
იდგა, მამა გაბრიელი მოგვიითხრობდა:

„დაეწვე ღოცვა, მაგრამ ცრემლების
გამო ვეღარ ვაგრძელებდი. მაშინ თვი-
თის, მამა გიორგიმ გამომართვა „კუროსე-
ვანი“ და თითქოს მღვდელმთავრის
ხაზეთო მხახურება ყოფილიყოს, ისეთი
განწყობით დაიწყო ღოცვა. მოძერიდა,
თავი ხელში აყოყვანე და ამის შერე
ხელის განსვლის კანონი ბოლოსდღე
მე წავიკითხე. ღოცვას რომ მოერბი,
მამა გიორგიმ, ხარეცელებზე მწოდიაარემ,
თავთან დამისვა და მოხრა:

– ამხოვის ვეუკდრებოდი დედა
ღვთისმშობელს შენს თავს, მიხლოდა, სქმი

უკანასკნელი ამოხეხოქვა და კუროსევა
მოკელო.

შემდგომ საკვირველი გამოცხადება
მაეწყო, რომელიც არავისთვის მოეთხრო,
და მობრძანა:

– გახსოვდეს, ეს ხაიდუმლოა და არა-
ვის უთხრა, დაყარე ეს ყოველივე შენს
გულში, იცოდე, გაბრიელ, მე რომ წავად,
დიდ ხანს აღარ გაგასერებენ მონასტერ-
ში, მონასტერს დააცარიელებენ, მაგრამ
მე არ დავტოვებ ბეთანიას, შერე კი დიდი
ჭირი და ბრძოლა მოგეღოს, მაგრამ ჩუ
შეშინდები, უფალი დაგიცავს და გაგა-
ძლიერებს, მეც შენთან ვიქნები.

ამის შემდგომ თავისი ფსკვნელი მომ-
ცა და მახოვა ხამადღა, მის გასაგონად,
იქის ღოცვა შეთქვა. ცოტა ხანი ასე
გავიდა, შემდეგ სახე სხარულით შეუ-
კრთა და თქვა:

– ხეში მამა და მამა იოანე მოვიდნენ,
მათთან ერთად კი... – დადუმდა და მშ-
ვიდობით, მართაღთა ძლიით განსოვენა”.

დილით მონასტერში თბილისიდან
მორწმუნეები ასულან მამა გიორგის მო-
ხანახულებლად და გარდაცვალების ამ-
ბავი რომ შეიტყვეს, ძლიერ დამწუხრებუ-
ლან, თვითონ მამა გაბრიელი მონასტერს
ვერ დატოვებდა და ამიტომ მამა გიორ-
გის გარდაცვალება უწმინდესსა და უჩ-
ეტარესს, საქართველოს კათალიკოს-პა-
ტრიარქ ეფრემ II-ს მორწმუნეთა ხელით
ამცნო:

„მრავალი შრომითა და ღვაწლით
უფლისა მიმართ მიიცვალა ბეთანიის
მონასტრის სქემ-იღუმენი გიორგი.
12 სექტემბერს, ოთხშაბათს, ცისკრის
სამ საათზე,
მღ. მ. გაბრიელი“

ამას ზედ გადაწერით ერთვის პატრი-
არქი ეფრემის წარწერა:

„1962. IX. 12. ღმერთმა განუსვენოს.
დაიკრძალოს იოანეს გვერდით
კ.პ. ეფრემ II“

წესი თავად პატრიარქმა ეფრემმა აუგო დასაფლავების დღეს. საგულისხმოა ერთი ამბავი: წესის აგების დროს პატრიარქ ეფრემს ცრემლები წამოსვლია და ხსამაფლა უთქვამს:

– მამათ გიორგი, როდესაც ყოველისმყრობელი უფლის წინაშე წარსდგები, იღოცე ჩვენთვის და მოიხსენე ჩვენი სულელები.

ღირსი გაბრიელ აღმსარებელი და ხელისი და სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი, უწმიდესი და უხეტარესი ილია II

ღირსი მამა გიორგი-იოანე, ღირსი მამა იოანეს გვერდით დაასაფლავეს. მამა გაბრიელმა მათს სამარხთან კვიპაროსის ნურგი ჩარგო, რომელიც დღეს დიდ და დამაზს ხედ არის ამართული.

გავიდა ერთი თვე და მამა გაბრიელმა, ღირსი მამა გიორგის თრმოცის მთახლოებასთან დაკავშირებით, პატრიარქ ეფრემს შემდგომი მისაარსის წერილი მისწერა:

„სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქს

მცხეთა-თბილისის მთავარეპისკოპოსს ეფრემ II-ს

ვსთხოვ ყოვლადწმინდა ღვთისმშობელს, ხანგრძლივ პყოს თქვენი სიცოცხ-

ლე და ჯანმრთელობა, და არ მოგვაკლოს თქვენი ლოცვა-კურთხევა.

მაკურთხეთ, თქვენო უწმინდესობავ, და მომიტვეთ ნებსითნი და უნებლიეთნი აურაცხელნი შეცოდებანი ჩემნი. მოგესხენებათ, რომ ბუთანიის წინამძღვარმა სქემ-არქიმანდრიტმა გიორგიმ მიატოვა ჭეშმარიტად წარმავალი და სამნახველო სოფელი და საუკუნო განსასვენებ-

ელს დაემკვიდრა, მანამ მუორედ მოსვლამდის უფლისა ღვთისა და მაცხოვრისა ჩვენისა იესო ქრისტესი. მოგესხენებათ, რომ ყოველი ნიჭი სრული ზეგარდამო არს შთამომავალი მამისაგან ნათლისა. შეისმინა მართლისა მაღალ-ღირსი გიორგის ლოცვა ყოვლადწმინდა ღვთისმშობელმა, დედამ ყოველთა. განსვენებულმა ჯერ კიდევ სამი წლის წინ მიკურთხა მონასტერში დამკვიდრება, და მითხრა: გახსოვდეს, ბერის წასვლა მონასტრიდან ისე გამოდის, როგორც ნოეს კიდობნიდან წასვლა და დანთქმას არ ასცდებო. ჩემი მცირე გამოცდილებიდან დავრწმუნდი, რომ ერთადერთი სასინ-

ანულო და ღვთის სადიდებელიმყუდრო ცხოვრება არის ყველა ადამიანისთვის და ბერისთვის ხომ აუცილებელი. ეს მე შევიგნე ერთი დღის წინ მომავლინა ყოვლადწმინდა ღვთისმშობელმა მაღალ-ღირსთან. გამოვცხადდი, შენდობა მივიღე და ლოცვა-კურთხევა. განსვენებულმა მითხრა: შეგიძლიან დაითმინო უცხო პირთაგან ყვედრება, ცილისწამება, ლანძღვა-გინება, დევნა, ყოველგვარი დაბრკოლებაო? მე მუხლ-მოდრეკით მივუგე – ღვთის შეწევნით და თქვენი ლოცვა-კურთხევით მეტქი. შემდეგ წარმოსთქვა, აქ ბერ-მონაზონი საჭირო არისო. თანხმობა განვუცხადე მორჩილებით. შემდეგ მითხრა, ნათლისმცემლობას სწირეთ და

მაზიარეთ. მოვემზადე და ღვთის შეწევნით ვწირე და წმინდა საიდუმლო მივაღებინე ჩემის ცოდვილის ხელით. მითხრა, მე უნდა წავიდეთ. მე მეგონა ისევ თბილისში აპირებს წასვლას... არაო, მითხრა. მე წავალ და სულით აქ ვიქნებიო, ხომ ხედავ, რომ ჩემი ღოცვა თან გდევს შენ და აქ მოგიყვანათ. და დაიბარა, მისი სიკვდილის შემდეგ როგორ მოექცეულიყავი. სამშაბათს ეზიარა და ოთხშაბათს განისვენა.

გთხოვ უწმინდესო, ჩემის ცოდვილის სულით და გულით თქვენს ღოცვა-კურთხევას, მე, მუხლდრეკით და ღვთის გულისთვის თქვენს რჩევა-დარიგებას და თქვენთან განდობას ხოლმე. მაპატიეთ, ჩემთვის ძალიან მძიმეა სულიერი მამა რომ აღარ მყავს. ვისთან წავიდე. ვის აღვუარო ჩემი აღსარება, თუ არა თქვენ. ნუ მეტყვით უარს. როდესაც მიბრძანებთ, ჩამოვალ ხოლმე. როდის ვწირო ხოლმე, ყოველივე რჩევა-დარიგება მომეცით. მე ვარ ეხლა ზღვაში მიტოვებული უნიჩბო ნავი, მე მჭირია სულიერი მოძღვარი, ვითარცა სახლსა საძირკველი. მაპატიეთ რომ გაწუხებთ და კიდევ რომ ვერ გვახვლით, აქ ჩემი ყოფნა საჭიროა. ველოდები თქვენს ღოცვა-კურთხევას, ორმოცისთვის ვწირო და შემდეგ პანაშვიდი გადავუხადო. რუსები ბევრი მოვლენ და წირვა აუცილებელია.

დაემორჩილენით უფროსთა თქვენთა. წყალობა შენი, უფალო თანა-მავალ მეყავნ მე ყოველთა დღეთა ცხოვრებისა ჩემისათა, ამინ.

თქვენი სამწყსოს თქვენი მორჩილი მღ. მ. გაბრიელი 1962 წ. 13 ოქტომბერი“

ორმოცი დღის განმავლობაში ყოველდღე პანაშვიდს და შაბათობით წირვას იხდიდა მამა გაბრიელი ახლადშესვენებული მოძღვრისათვის. თბილისიდანაც ხშირად აღიიდა მამა ვითრგის მიყვარ-

ული მრევლი.

თითქოს უყვალმა ორმოცი დღის მსახურება დააცადაო მამა გაბრიელს, რადგან ორმოცის გასვლიდან სულ რამდენიმე დღეში ხელისუფლების წარმომადგენლები, მილიციის თანამშრომლებთან ერთად, ბეთანიისში ავიდნენ და მამა გაბრიელს მონასტრის დატოვება მოსთხოვეს: „სვენ აქ ბერები არა გვჭირდება, ეს ისტორიული ძეგლია, სადაც ხალხსა თავის გემოსე უნდა იაროს. ამიტომ გაფრთხილებთ, თუ კიდევ აქ დაგვხვდები, დაგიტ-

წმინდა გაბრიელ ბერის საფლავზე აღმართული ჯვარი

ერთ და ციხეში ჩაკსვამით“.

– ერთი ცხოვრება მაშინ გავათავუროდესაც ბეთანიიდან წამოვედი. – ნაღვლიანად თქვა ჩვენთან საუბრისას მამა გაბრიელმა.

რა უნდა ექნა? ეს ამბავი პატრიარქ ევრემს აუწყო, რომელმაც ეერაფერი გააწყო უდმერთი ხელისუფლებასთან და ამიტომ, მამა გაბრიელი თბილისში, ქაშვეთთან მდებარე ყოფილწმინდა სამების ტაძარში გადმოიყვანა. მოაფრობამ ბეთანიის მონასტერში დარავი დააყენა.

მთელი ცხოვრება დაუღალავად სწამებდა მამა გაბრიელი ბეთანიელ მამათა

– თიანჯრა და გათრვი-თიანჯრის ხაწმინდის შესახებ. ეკლესიის, კრისკაცისა და სახეულიერი პირთ, უკუვბოდა მათზე და დეოს

ღირსი მამა გაბრიელის საფლავის გახსნაზე

წინაშე, როგორც ღირს მამებს, ისე აცნობდა მათ. მცირედ გამოორჩეული ღირსი მამა გათრვისზე ამბობდა:

„გახსენით მისი საფლავი და ნახეთ, რომ უხრწნედ აღა წყის, როგორც დავახაფლავე, როდესაც მამა გათრვის საფლავი გაიხსენდა, დმროთისაგან დიდი კურთხევა ვადმოეა მონასტერზე და მასში მძღაღრი და მღგრაღი ცხოვრება დავწყება, ხანამ ეს არ მოხდებდა, სულ იქნება ცვაღუბადობა და ნაკღუღუღუღანება“.

ახევე, მამა თიანჯრს და მამა გათრვის დამდახტურებელი ხაწმინდის შესახებ მამა გაბრიელი ერთ საკყირველ ამბავს იგონებდა: მამა თიანჯრს გარდაცვაღუღების შემღგომ, აღღგომა დამეს, მამა გათრვი მისი საყყირელი ძმის და თიანამოღვაწის, მამა თიანჯრს საფლავზე მარტო გახეღა და აღღგომის ტრომარ-კონდაკო უგაღობია, მერე კო ქროსტე მაცხოვრის ბრწყინ-ვადე აღღგომა უხარებია ხიტყყყით:

- ქროსტე აღღღვა, მამათ თიანჯრ!
- რაზეც მამა გათრვის მამა თიანჯრსგან პახეხად სმენია:
- ქეშმარიტად აღღღვა!
- ხიცოცხღის უგანახკენელ წღღებში

მამა გაბრიელის ძაღზე სურდა, რომ მამა გათრვის საფლავი გახსნიღყო, რადგან ამბობდა:

– მე კო არ მწამს, არამედ ვიცო, რომ უხრწნედ აღა წყის საფლავში, რა უნდა უხრწნედ მამას მოწამში?!

ამას ხშირად უმყორებდა მამა გაბრიელი მასთან მომხეღელი, რამღენჯერმე ეს თაყად უწმინდესობა და უნეტარების, სრულიად საკართეღღოს კათოღიკოს-პატრიარქის, იღია II-ისთვისაც პქინია ნათქყამი.

მამა გაბრიელის საფლავის გახსნა იმისთვის სურდა, რომ ეს იქნებოღა განცხადებელი მოწამობა მამა გათრვის ხაწმინდისა და ამით – მამა თიანჯრს, მას სურ-

და, დავიწყებას არ მისცემოღა ამ ორი დღი წმინდა მამის სახელი ხეყის კღღესიაში და მათი შერაცხეით, გაყყო ქართეღღ ერს და მართღმორწმენეით ამ ორი მნათობის შესახებ, რომღენიც კადნიერ მყოხად კყავდათ დმროთის წინაშე სცოღნოღათ – მათი დმროთის წინაშე მყოხად მყოფობა, რათა შემღგომ თაყადაც ეთხოვა მათთვის მყოხება, არა როგორც ხავონებელ, არამედ კღღესიის პირით დამტკიცებულ წმინდანთა მომართ, და კღღევ, სურდა, რომ ამ წყითისოღღღშიც ხანოღელი აღნოებელი ხახანოღღეხა ზეღა ყოფიღყო და არა დავარულში (ღღეკა 8; 16) და რათა სულღს ცხოვნების მათეუბღლოათთვის კღღევ ერთ ნათღის ხეყტად ყოფიღყოვნენ უმშიმეს ღროში ქროსტეს ერთეღღღების, დმროთისმნახურების და მონახეხობისა.

კათოღიკოს-პატრიარქი, უწმინდესი იღია II, დიდ პატყეს მოაგებდა ბუთანოღელ მამებს, რადგან ახადგახრღობაში მონახეღღებელი კყავდა და იცნობდა მათ. მღგრამ მოახნდა, რომ რადგან მათი ცხოვრების შესახებ ცოტა ცნობებია მოიპოვებოღა, ეს კანონიზირების საკითხს აფერხებდა. მამა გაბრიელი

კი თვლიდა, რომ საქართველო იყო მხოლოდ გადაწყვეტილების მიღება და რადგან მაინც გაურკვეველ ვითარებას ხედავდა, პატრიარქს ხოხოვდა, ნიშნად მათი ხელმძღვანელის განცხადებულობისა, მამა გიორგის საფლავი გაეხსნა.

ამ კვილაფერში, ჩვენი აზრით, იყო კიდევ ერთი – მამა გაბრიელი გრძნობდა და ხედავდა, რომ ეს საქმე უწმინდესსა და უნეტარესს, იღია II-ს უნდა აღესრულებინა. ეს მისი საქმე იყო და სურდა, მალე მომხდარიყო ეს ხიკეთი.

ამ საკითხზე საუბარს მამა გაბრიელსა და პატრიარქს შორის მეც შევესწარი.

1995 წლის ბრწყინვალე ორმაბთა იყო. მე დიდიად აღრიახად ჩავედი სამთავროში, რათა მამა გაბრიელისთვის აღდგომის ბრწყინვალე დღესასწაული მიმელოცა. სენაკში მხოლოდ მე და მამა გაბრიელი ვიყავით. არ მახსოვს, რამდენი ხანი იყო გახული ჩემი მისელოდან, როდესაც უცებ პატრიარქის მხლებელმა მ. დ.მ შემოიხედა და თქვა:

– ქრისტე აღსდგა, მამა გაბრიელ, დამლოცეთ, თქვენთან პატრიარქი მობრძანდება.

შემდეგ მე შემომხედა და მოთხრა, კვლიდან გამოესულიყავი. ამის გაგონებასზე მამა გაბრიელი მდ.-ს გაუწერა:

– ვინ მოგცა უფლება, ჩემს კვლიაში ვინ თვლება და ვინ გაქა, შენ გადაწყვიტო?!
და ხასწრაფოდ კვლის დატოვება უბრძანა. ხილი მე მაკეროხა, კვლიაში დავრჩენილიყავი. ამის თქმა იყო და მალევე პატრიარქი შემობრძანდა და მამა გაბრიელს ქრისტეს ბრწყინვალე აღდგომა ახარა.

შემდეგ მამა გაბრიელის ხარუცვლით მოვიდა, მუხლი მოიყარა და უთხრა:

– დამლოცეთ, მამა გაბრიელ, როგორ ბრძანდებით.

მამა გაბრიელმა უწმინდესს არაფერი მიუგო. უხმოდ, მკაცრი სახით თქვა და პირდაპირ თეურებოდა. პატრიარქმა მცირე პაუზის შემდეგ კვლავ მიმართა:

– ჩემზე ნაწყენი ხომ არ ხარო, მამა

გაბრიელ?

– დიახ, კათოლიკოსო! თახჯერ ვიხივე და შემპირდი, რომ მამა გიორგის საფლავს გახსნიდი, მაგრამ სად არის ხიტყვა! მე რწმენით კი არა, ვხედავ და იმას ვამბობ, რომ უხრწნელად არის საფლავში. რა უნდა უხრწნელ მამას მოწამო?! მიუდღიარ და ვერ მოვესწრები.

– გაეხსნით, მამა გაბრიელ, აუციოდებლად გაეხსნით, პირობას გაძლევ – უთხრა პატრიარქმა.

მცირე ვაშს ხიხუმის შემდგომ პატრიარქმა მამა გაბრიელს უთხრა:

– მამა გაბრიელ, ილოცე საქართველოსთვის. მე ვიცი, რომ შენი ღოცვა დიდაა ღმრთის წინაშე. დღეს საქართველოს ძალიან უჭირს.

მამა გაბრიელმა გულმტკიცებულად დაუკრა თავი და უთხრა:

– ვიცი, კათოლიკოსო.

შემდგომ პატრიარქმა მის ცუდოცხობით მორთმეულ ხილს, რომელიც მამა გაბრიელის ხარუცვლით მისვლამდე ტაბლაზე დადო, უბიძგან ამოღებული კონკურტი მიუღო და თქვა:

– ეს მცირე შესაწარი, მამაო, ჩვენგან, ხილი მიირთვი, დამლოცე და წაეგ.

– თავად დამლოცეთ, კათოლიკოსო.

მამა გაბრიელი და პატრიარქი ერთმანეთს ხელზე ემთხვივნენ, უწმინდესი წამოდგა, დაგვემსუიღობა და სენაკიდან გაბრძანდა.

2003 წელს, უწმინდესისა და უნეტარესის, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის იღია II-ის წარდგინებით და თაოსნობით, წმ. სინოდმა დირსი მამა იოანე (მასხურაძე) და დირსი მამა გიორგი-იოანე (მხეიძე) წმინდანთა დასში შერაცხა, აღმსარებელთა სახით.

„დირსი მამა არქიმანდრიტი გაბრიელი აღმსარებელი და საღობო“

ცხოვრება და მოღვაწეობა თბ. 2013

სვეტი ცხოველის (ცხოველსმყოფელი სვეტის) ნაწილი

სიწმიდე შემკულია უწმიდესისა და უნეტარესის ილია II-ის მიერ
შეწირული ჯვართა და მარგალიტის მძივით

* * *

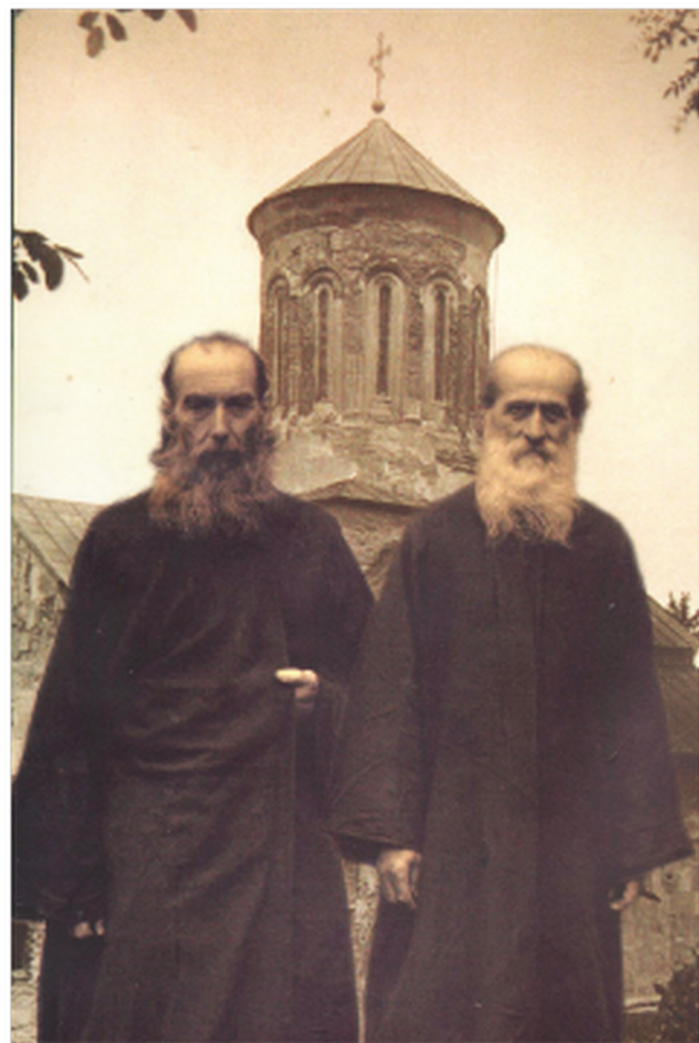
„ქართლის ცხოვრების“ მიხედვით, მცხეთის სამთავროს ფერისცვალების ტაძარში ოდითგანვე დაბრძანებულია საქართველოს სამოციქულო ეკლესიის დიდება – სვეტი ცხოველის ნაწილი, რომლის შესახებაც „ქართლის ცხოვრება“ გვაუწყებს: „და აღესრულა მირიან მეფე და დაეფლა ზემოსა ეკლესიასა საშუაღსა სვეტსა სამხრითსა, ჩრდილოთ კერძო და მას სვეტსა შინა არს ნაწილი ღვთივადმართულებისა მის სვეტისა და მეორესა წელსა მოკედა ნანა დედოფალი და დაეფლა მასვე სვეტსა“ (ლეონტი მროველი „ქართლის ცხოვრება“, მიხეილ საბინინი „საქართველოს სამოთხე“).

1988 წელს დირს მამა გაბრიელს გამოცხადებით ეუწყა ცხოველსმყოფელი სვეტის წმიდა ნაწილის ზუსტი ადგილსამყოფელი. გაბრიელ სალოსმა წმიდა მეფე-დედოფლის საფლავზე აღმართული ბაღდახინის მადლა, სამაღავიდან, გამოაბრძანა სვეტი ცხოველის ნაწილი.

სვეტი ცხოველის წმიდა ნაწილი სამთავროს წმიდა ნინოს დედათა მონასტერშია დაბრძანებული.

‘BETANIA _ SAXLI SIGLAXAKI SA-

ბეთანია XX საუკუნეში

ბეთანელის ბერები: დონი თაჩე (მასურაძე) და დონი თაჩე-გიორგი (ჩხეიძე)

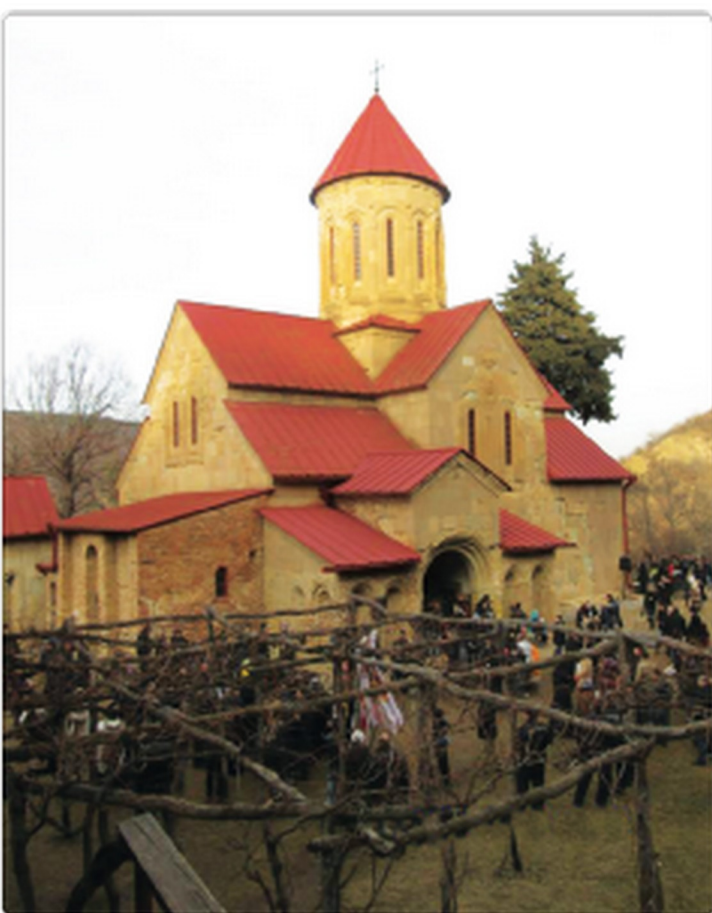
XIX საუკუნის მიწურულს საქართველოში ბერ-მონაზვნობის მდგომარეობა სავალალო იყო: ჯერ კიდევ საუკუნის დასაწყისში საქართველოს ეკლესიამ დაკარგა ავტოკეფალია და აქ საეკზარქოსო დაარსდა; საქართველო რუსეთის იმპერიის პროტექციის მდგომარეობაში აღმოჩნდა. ერში ეკლესიური ცხოვრებისადმი გულგრილობამ დაიხადგურა. მონასტრები ჯერ კიდევ არსებობდნენ და ქართველ ბერ-მონაზვნთა რიცხვიც

მცირე რაოდენობით იყო, მაგრამ სავანეები მოეწყობებოდა იყო და სიღატაკე სუფთადა. წმიდა მთაჩე – ივერიის მონასტერში ჯერაც ცხოვრობდნენ ქართველები. ორმოცამდე ქართველი ბერი ათონის ითანე ღმრთისმეტყველის სავანეში მოსაგრებოდა. საქართველოში ჯერ კიდევ იყვნენ ამაღლებული ცხოვრების მქონე მთავრები და სულიერი მამები. მაგრამ ამისდა მიუხედავად, ანტიქრისტიანული ხელი უფრო და უფრო იბერებოდა ადამიანებს, ხანამ ღმრთისაგან განდგომილი XX საუკუნე სასტიკად არ გაუხსოვრდა ბერ-მონაზვნთა უკანასკნელ წარმომადგენლებს. ასე რომ, 30-იანი წლების ბოლოს საქართველოში მოქმედი მონასტერი თითქმის არ მოიძებნებოდა.

საოცარია, რომ ბეთანია, რომელიც XIX საუკუნის დასასრულამდე მხოლოდ ძებნარით მოეწიდა, ეკლესიისაგან მიუწყებულ ნანგრევებსდა წარმოადგენდა. უცვრად, სწორედ ამ სახარული ათეისტური ქარიშხლის წინ იწყებოდა აღდგომის ნანგრევებიდან, როგორც საფლავიდან, ხდება მოქმედი მონასტერი და ავბედითი წლების მოელი ამ უკუნი დამის განმსჯელობაში ქრისტეს სარწმუნოების ბრწყინვალე ნათელი ანათებს.

მონასტრის პირველი აღმდგენელი იყო მღვდელ-მონაზონი სპირიდონი (კუთილაძე). წარმოშობით დასავლეთ საქართველოდან, ხინიდან. ბეთანიაში იგი ქვათაჩევის მონასტრიდან 1894 წელს გადაიწვიდა. ადრე კი ათონის მთაჩე უმთავრესია. ბეთანიაში მოსული მამა

სპირიდონი თავიდან არუღიად მარტო ცხოვრობდა, რაც დიდად აკვირვებდა მახლობელი სოფლების მცხოვრებთ. ისინი მოდიოდნენ და გაოცებულნი შეჰყურებდნენ, ვერ გაეგოთ, მარტო ამ ერთ-მა ბერმა როგორ უნდა განახდოს მონ-

ბეთანიის ღვთისმშობლის შობის ტაძარი

ასტერით? ამ დროს, მამა სპირიდონის ღოცვით, ერთი გლეხის ცოლი რაღაც სხეულებისაგან განკურნებულა; იყო განკურნების სხვა შემთხვევებიც; რის შემდეგაც მონასტერს გლეხები რითაც შეეძლოთ ესმარებოდნენ. თანდათანობით ბერობის მსურველებმაც იწყეს ბეთანიაში მოხვლა, საცხოვრებლად რჩებოდნენ და ხელს უწყობდნენ მამა სპირიდონს ხავანის განახლებაში.

ამ ხანებში (1896 წ.) მონასტერში მოვიდა ერთი თითხმეტი წლის გლეხის ბიჭი ვახილ მახურაძე (შემდგომში ბეთანიის წინამძღვარი არქიმანდრიტი იოანე), რომელიც წარმოშობით სოფელ ერედვიდან იყო. ვახილი 12 წლის რომ

შეიქმნა, მამამ – ახდრია მახურაძემ თბილისში გაამგზავრა, რათა რომელიმე ოჯახს მახურად დადგომოდა. იმ წლებში თბილისში წმიდანთა ცხოვრებები იბეჭდებოდა. ვახილიც კითხულობდა ამ წიგნებს, უფრო მეტს კი – ბერობის შესახებ და მის გუელში მონახუნური ცხოვრების სურვილი აღიჭრინო; ხოლო მამა სპირიდონის გაცნობამ, იგი ბეთანიის მონასტერში მოიყვანა. ამ დროს მონასტერში მამა სპირიდონთან ერთად ცხოვრობდნენ ყოფილი ათონელი ბერები: მღვდელ-მონაზონი მიხეილ მიღლარიშვილი და ბერი დიმიტე არევაძე; აგრეთვე, რამდენიმე მორწილი და დაქირავებული ხელოსანი. მონასტერში მოხელ ვახილს თავიდან ხელოსნებთან ერთად უწყვედა მუშაობა. ისინი მას არ ზოგავდნენ, ვახილი კი ყველაფერს ხმაამოუღებლივ ასრულებდა. ზოგჯერ მუშაობისაგან ხელებიდან სისხლიც კი ხდიოდა, მაგრამ ხელოსნები მაინც უყვიროდნენ: დიდი ქვა მოიტანე, პატარა ქვა მოგვაწოდე, ახლა კირი მოიტანე... როცა ამდენ მუშაობას უკვე ვეღარ აუდიოდა, ვახილი საღმე ვეურდზე გავიდოდა და ბუქის ძირას ტიროდა. ზაფხულობით ვახილს სხვა მორწილებთან ერთად უხდებოდა მანგლისის ვზახე მღვთმ პატარა ქოხში ცხოვრება, რათა გამვლელებისთვის ფული ეთხოვა.

გადიოდა დრო, ბეთანია ხელ-ხელა მოქმედი მონასტრის სახეს იღებდა: ამჟნადა საცხოვრებელი სახლი – ბერთა სენაკები, გასუფთავდა ეკლესიის გარშემო ტერიტორია, აქვე აღმოაჩინეს უკვე მივიწყებული ანკარა წყარო; მაგრამ, რაც ყველაზე მთავარია, მონასტრის მშობამ აღადგინა მცირე დარბაზული ეკლესია, რომელიც უკვე 1898 წ. 17 მაისს წმიდა გიორგის სახელზე აკურთხეს. ეს დღე მართლაც რომ დღესასწაული იყო ბეთანიაში. მამა სპირიდონმა ჩამოსუელ ხამლელოებთან ერთად აკურთხა ტაძარი და პირვე-

ლად აღახრეულა ხადმითო ლიტურგია. ამავე დღეს მოაგარი ტაძრის გუმბათზე აღმართეს ჯვარი (ეს ეკლესია მხოლოდ 1910 წლის 13 ივნისს აკურთხეს). მართალია, ამ დღეს თითქმის განუწყვეტლივ წვიმდა, მაგრამ მომლოცველნი მაინც ბევრნი იყვნენ. მოვიდა ასევე თავადი დავით ბარათაშვილი, რომლის ხარჯითაც აღადგინეს ეს მცირე ტაძარი მონასტრისთვის. მას იმ დღესვე შეუწირავს სახნაუ-საოუხი მიწები (ეს მიწები შემდეგ მენსევიკების მოაგრობის დროს ჩამოურთვა მონასტერს). ასევე უხდა აღანიშნოს, რომ მონასტრის განახლებაში დიდი წვლილი მიუძღვის ცნობილ სა'ხოვადო მოღვაწეს არისტო ქუთათელაძეს, სწორედ მისი თაოსნობით დაიწყო ბუთანიის განახლება, მისივე თხოვნით გადმოვიდა მამა სპირიდონი ბუთანიაში. შემდგომშიც იგი სულ გვერდით ედგა მას და ყოველმხრივ ეხმარებოდა. განსაკუთრებულ შრეუხეულობას კი ბუთანიისადმი ეპისკოპოსი კართინი (სადავლიშვილი) იჩენდა. მამა სპირიდონიც ხშირად მიხვან იღებდა რჩეუა-დარიგებას. 1902 წელს იგი სწევრვა კიდევ მონასტერს, წირვა-ლოცვა აღუკვლევია და რამდენიმე დღე გახერხებულა.

სამწუხაროდ, საყანოს აღორძინების პერიოდმა დიდხანს არ გასტანა. სხვადასხვა მიზეზით, საყანოს დატოვება უხდებოდა მსობას. ასე რომ, ერთხანს მონასტერში მამა სპირიდონი და მორჩილი ვახილიდა ცხოვრობდნენ. 1903 წელს კი ვახილსაც მოუხდა ბუთანიიდან წახველა. იგი ცხიხვალში დაიბარეს, სადაც იმ დროის წესის მიხედვით მას კენჭისყრაში უხდა მიედო მონაწილეობა, რათა

მისი სამხედრო ყაღდებულებების საკითხი გადაწყვეტილიყო. მას სპირიდონის ლოცვა-კურთხევით, მორჩილი ვახილი გამოეთხოვა ბუთანიას და ცხიხვალს გაემშურა. მართალია, კენჭისყრის შედეგად მას ჯარში წახველა ხვდა წილად, მაგრამ მოხდა ისე, რომ სამედიცინო შემოწმებისას გაათავისუფლდეს, რადგან ჯანმრთელობა არ უწყობდა ხელს. ამის შემდეგ ვახილმა ათონის მთაზე წახველა გადაწყვიტა. აღბათ, მონასტრის მშობის

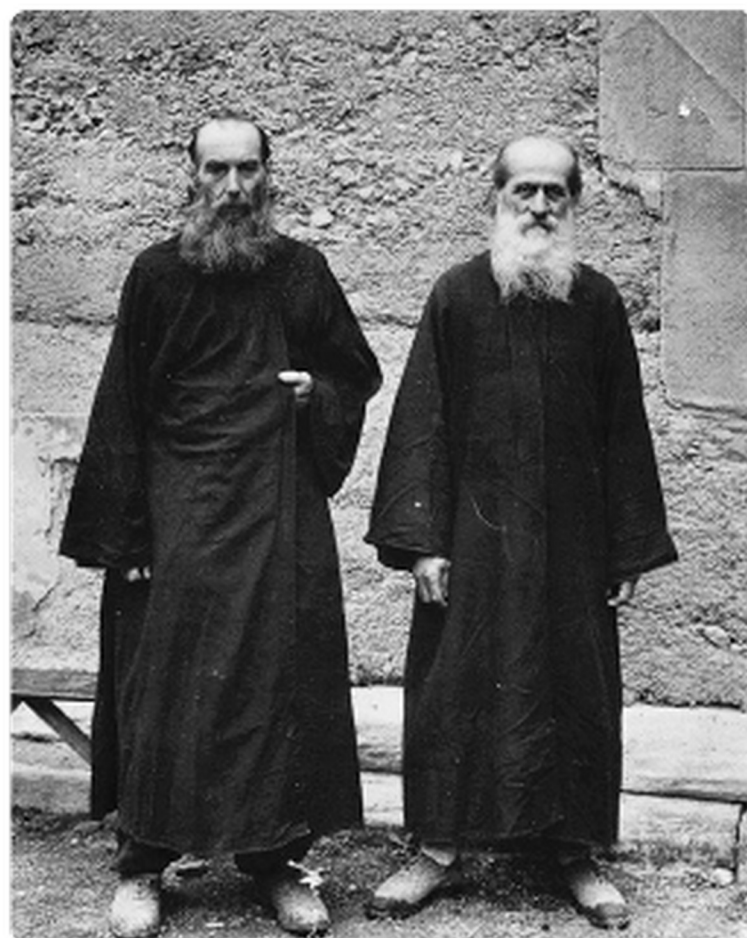

ბუთანიელი მამები: მარცხნიდან: მღვდელმთმისიონი ბახილი, დარსი თათხე და დარსი ვაორგაიოთათხე

მოგონებებმა მასზე ისეთი დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა, რომ მან ათონზე წახველა არსია (მორჩილი ვახილის ბუთანიაში დაუბრუნებლობის ერთ-ერთ მიზეზი შესაძლოა ისიც არის, რომ მისი წამოსვლის შემდეგ მარტო დარჩენილმა მამა სპირიდონმა ბუთანიაში ერთი გლეხი შეასახლა, რაც მონასტერში ერულ სულს შეიტანდა). სათანადო საბუთების გაკეთების შემდეგ ვახილი ჯერ ბათუმში ჩავიდა, საიდანაც გემით სტამბუღში გაემგზავრა. სტამბუღიდან კი, ათონის წმიდა პანტელეიმონის რუსული მონასტრის მეტოქიონის დახმარებით, ათონის მთაზე მოხვდა. ათონზე იგი თათხე ღმრთისმეტყველად ქართველი საყანოს მშობაში ჩაირიცხა. ამ საყანოს

დაარსების მოკლე ისტორია ასეთია:

მას შემდეგ, რაც XIX საუკუნის I ნახევარში ივერიის მონასტერში მცხოვრები ბერძენი ბერებისაგან შევიწროებულ ქართველებს ამ მონასტერში ცხოვრების საშუალება უკვე აღარ ჰქონ-

პატრიარქი წმიდა მამები: იოანე და იოანე-კოტორჯი

დათ, 1869 წელს, იმერეთის ეპისკოპოსის, გაბრიელის ღოცვა-კურთხევითა და შემწეობით, მღვდელ-მონაზონმა ბენედიქტემ (ბარკაღაია) ივერიის მახლობლად, თვით ივერიის მონასტრისაგან იყიდა წმიდა მოციქულ იოანე ღმრთისმეტყველის „კელია“, აქვე შემორჩენილი რამდენიმე ხენაკითურით, რათა ყოველ მსურველ ქართველს შეძლებოდა, წმიდა მოაზრებებით და მშვიდობიან საცხოვრებელ ადგილას ეღოცა. ამ ადგილზე XI საუკუნეში გაიშვა მოაწმიდელის მიერ დაფუძნებული ყოფილა საღმრთისმეტყველო სასწავლებელი, რამდენი ხანი იარსება ამ სასწავლებელმა, სუსტად

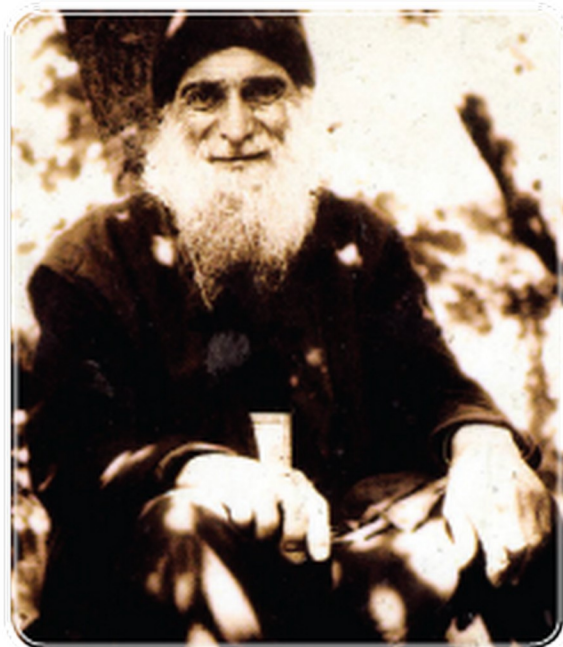
არ არის ცნობილი. XIX საუკუნეში კი აქაურობა უკვე გაუქმდებოდა იყო. მღვდელ-მონაზონ ბენედიქტეს წინამძღოლობით, ეს ადგილი განაახლეს როგორც იოანე ღმრთისმეტყველის სავანე, სადაც საქართველოდან ახალჩამოსულ ბერებისათვის ერთად თავი მოიყარეს სხვადასხვა მონასტერში მყოფმა ქართველებმა.

განახლდა ქართული წირვა-ღოცვა, იქვეს ძველ ხელნაწერთა შესწავლა-გადაწერა. XX საუკუნის დამდეგისათვის აქ უკვე ორმოცამდე ბერ-მონაზონი მოსაგრებოდა. ვახილის ათონზე მსოფლიოს დროს სავანის ძმობას ხელმძღვანელობდა მღვდელ-მონაზონი იონა (ხომტარია). ვახილი ამ სავანეშივე აღკვეცეს ბერად (იოანეს სახელით) და აქვე მოხდა მისი მღვდლად ხელდასმვა, ნოსელი ეპისკოპოსის პაიხიძის მიერ 1917 წლის 24 მაისს. ვახილ მახსურაქემ, შემდგომში კი მღვდელ-მონაზონმა იოანემ წმ. იოანე ღმრთისმეტყველის სავანეში 17 წელი დაჰყო, 1920 წლამდე, ხანამ კაცთა მოდგმის საუკუნოვანმა მტერმა თავისი ბოროტმასქახებით ათონის მთის ხიმშივდეშიც არ შეიტანა შეყოთა; იოანე ღმრთისმეტყველის სავანისა და ივერიის მონასტრის ბერებს წლების განმავლობაში ერთმანეთთან უთანხმოება ჰქონდათ, ხოლო რაც მუნშევიკების მოავრობამ ივერიის მონასტერს ყველა მოწა ჩამოართვა საქართველოში, ურთიერთობა მათ შორის უფრო მეტად გამწვავდა. ამას თან დაერთო ისიც, რომ გარდაიცვალა მღვდელ-მონაზონი იონა, ვისზეც იყო სავანე გაფორმებული, და რადგან გამწვავებული უთანხმოების გამო ყველარ მოხერხდა მისი ხელახალი შესყიდვა, ქართველები იძულებულნი გახდნენ, დაეტოვებინათ სავანე ისინი, პანტელეიმონის მონასტრის დახმარებით, წმიდა სტეფანეს „კელიაში“ გადავიდნენ საცხოვრებლად,

ხოლო ქართველი ბერების გარკვეულ ნაწილს თვით ათონის მთის დატოვებაც მოუხდა. მათ დაკარგეს შესაძლებლობა, თაყიანით მრავალტანჯული სამშობლოსათვის მეუდრო ბერულ სენაკებში ელოცათ და დაბრუნდნენ საქართველოში, რომელიც იშუამად უდმერთოების ციებ-ცხელებით იყო შეპყრობილი. აქ მათ სასტრეკო, მზაკვრული სახვეურების მსგავსი აუწერელი მწუხარება ელოდათ.

საბერძნეთიდან დაბრუნებული ბერების ნაწილი მცხეთის მახლობლად, არმაზის მონასტერში დასახლდა. მათ შორის იყო მღვდელ-მონაზონი იოანე მაისურაძეც. 1921 წლისათვის იქ მხოლოდ ორი ბერი იყო დარჩენილი – მამა იოანე და კიდევ ერთი ძმა, ერთხელაც, სადამო ხანს მონასტერში ოთხი შეიარაღებული ჯარისკაცი მოვიდა. მათ ჯერ პური სთხოვეს ბერებს, შემდეგ – რაღაც გზა გვისვენეთო. ბერებიც წაჰყვინნენ. მონასტერს ცოტათი რომ გასცილდნენ, ჯარისკაცებმა მოუდოდნულად ორივეს ესროლეს და რაკი უკვე მკვდრები ეგონათ, იქაურთბას გაშორდნენ. თუმცაღა დმროთს წყალობით ორივე ბერი ცოცხალი გადარჩა. მამა იოანეს სურგიდან სასროლმა ტყვიამ მარცხენა ბეჭის ნაწილი გამოუფლდითა და იქვე დავარდნილმა მოვლი დამე სიკვდილის მოდოდინში გაატარა. მეორე ძმას კი ტყვიამ თავის ქალის ძვალი დაუზიანა. იგი მადევე გონს მოვიდა და თვით მცხეთამდეც კი მოახერხა ჩასვლა. მან მომხდარის შესახებ ნაცნობებს შეატყობინა და, რაკი მამა იოანე მკვდარი ეგონა, სთხოვედა მათ, რომ წასუდლიყვნენ და დაეპარხათ. გამოეხიბისას კი, ყველას გასაკვირად, მამა იოანე თავისი ფეხით ჩამოვიდა მცხეთაში. ამის შემდეგ მამა იოანეს სამი თვე სამთავროს მონასტრის მონაზვნები უვლიდნენ, კრილობა არ ხორცდებოდა, სულ ჩირქით იხებოდა, რის გამოც იგი საავადმყოფოში გადაიყვანეს, სადაც

ორჯერ თბერაციის გაკეთება დასტინდა. უკვე გამოჯანმროედლებულს, საავადმყოფოში ტიფი შეეყარა, მაგრამ დმერთის წყალობით მან ესეც გადაიტანა. გამოჯანმროედების შემდეგ მამა იოანე არმაზში აღარ დაბრუნებულა. იგი მარტყოფის მონასტერში წავიდა, თუმცა მას არც იქ მოუწია დიდხანს ცხოვრება. მონ-

ღონი გაბრიელ აღმსარებელი და სავლი

ასტერში ხელისუფლების წარმომადგენლები ამოვიდნენ და ბერებს იქაურთბის დატოვება მოსთხოვეს. მარტყოფიდან წამოსუდი მამა იოანე ერთხანს პატრიარქ ამბროხისთან ცხოვრობდა, საიდანაც იგი ბეთანიაში დაბრუნდა. ამ დროისათვის იქ მამა სპირიდონი უკვე აღარ ცხოვრობდა. მას, ხყენთვის უცნობი მიხეხით, პატრიარქთან უარი განუცხადებია აქ ცხოვრებაზე. პატრიარქმაც მონასტერი მის მაგიერად მღვდელ-მონაზონ იღონას (ფანცუელითა) ჩააბარა. მის შესახებ ცნობილია, რომ იგი წლების მანძილზე ათონის მთაზე – იყრონის მახლობლად მდებარე იღია წინასწარმეტყველის „კუღიაში“ ცხოვრობდა. 1920 წელს, სხვა ქართველ ბერებთან ერთად, მასაც მოუხდა ათონიდან სამშობლოში დაბრუნება. მამა იღიას დიდხანს არ უცხოვრია ბე-

თანაში. მან, სხვადასხვა მიზეზის გამო, არ მოსურნა აქ ცხოვრება. მას შემდეგ რაც ბეთანიაში მამა იოანე მოვიდა, იგი მანგლისის ახალსოფელში გადავიდა ხაცხოვრებლად, ხვანე კი მამა იოანეს სააბარა.

ღირსი მამები: იოანე, გაბრიელი და იოანე-გიორგი

1924 წელს ბეთანიის მონასტერში ბერი გიორგი (მხეიძე) მოვიდა. იგი დაიბადა 1887 წელს ქვემო რაჭის სოფელ ქვემო კრისში, დარიბ, მრავალშვილიან, თავადური გვარის ოჯახში. მამას – მეთოდე მხეიძესა და დედას – დავისე ჯაფარიძეს პატივს სცემდნენ და აფასებდნენ. მეთოდე მხეიძე მრჩეულად მსახურებდა, სახალხო მილიციაშიც იყო შესული, ბევრ ბრძოლაში მიუღია მონაწილეობა და ჯილდოც მრავლად აქონდა მიღებული, მათ შორის – წმიდა გიორგის ჯვარი შამილის დატყვევებისათვის. გიორგის პევედა შვიდი ძმა და სამი და. პატარა გიორგის ტელეფონის სახსავ-

ლებელში მიუღია დაწვებითი განათლება. შემდეგ კი, თბილისის გაუცხავსთა ბიძასთან, ივანე მხეიძესთან, მდიდარ და ცნობილ პიროვნებასთან, რომლის დახმარებითაც ყვარულში განაგრძო სწავლა და რაღაც დროის განმავლობაში იღია ტექნიკური მდივნადაც იმსახურა. უკვე იმ დროს მას ძალზე უყვარდა წიგნების კითხვა, მაგრამ მათ შესაძენად სახსრები არ ჰყოფნიდა. შემდეგ იგი სამხედრო სასწავლებელში შესახველად პეტერბურგს გაამგზავრეს. იქ გიორგი ისე მოხწონებია ერთი გენერლის უწყილო ოჯახს, რომ მათ თითქმის „იშვილეს“ იგი და სთხოვეს მის მშობლებს, რომ სწავლის დამთავრებამდე მათთან ეცხოვრა. მაგრამ გიორგი ძალე დაბრუნებულა სოფელში. ამასობაში შინ მისი უფროსი ძმის, პოლიაქტორის, ხელში ევედასათვის გაუგებარი ცვლილებანი მომხდარიყო: იგი ბერად აღიკვეცა, ყოველივე ამქვეყნიურს განეშორა, განმარტოვდა და გამუდმებით ღოცუნობდა. მას რაღაც საიდუმლო ხეცური ხილვები აქონდა. პოლიაქტორი ძალზე ძალე გარდაიცვალა. სიკვდილის წინ დედას ასე უთქვამს: „სთხოვე, შვილი, ღმრთისმშობელს, რომ შენი თავი მე დამიტოვოს“. პოლიაქტორს კი უპასუხნია: „როგორ შეიძლება შევაწუხო ღმრთის დედა იმისათვის, რომ აქ დამიტოვოს?“ მას ხანოლები დაუნთია. ხანოლები რომ მიიღია, პოლიაქტორს წარმოუთქვამს: „უფალო, ყოველადწმიდაო ღმრთისმშობელო, მიიბარეთ ხედი ხელი“, – და ხანოლების ჩაქრობისთანავე აღსრულებულა.

გიორგის, უფროსი ძმის გარდაცვალების შემდეგ, 1909 წელს სახლში რომ დაბრუნდა, პოლიაქტორის ჩანაწერები ჩაუვარდა ხელში. წაკითხვის შემდეგ ისიც ძალზე შეიცვალა – სრულიად სხვა ადამიანად იქცა, ისე რომ, ახლობლები შემოფოთებულან კიდევ გიორგის ხელთიერი მღვთმარობით. ძალე

მშობლები იძულებულნი გახდნენ, თბილისის ვაკეებისათვის შეეწყობინებინათ — თქვენი ძმა ჭკუიდან გადავიდა, ხასწრაფოდ ჩამოდიოთ და დაეღაპარაკიოთ. ძმები ჩამოვიდნენ, სცადეს დაეღაპარაკებოდნენ, მაგრამ ვიორგი ყველაფერზე პასუხობდა: „არა, გადაწყვეტილია, მე დმურთს ეწირავ თავს. მე ხმა მესმის ხეციდან, რომელმაც მიიხრა, რომ ეს ჩემი გზაა“. ასე რომ, ძმებმა ვერაფერი გააწყვეს და ისევ ქალაქში დაბრუნდნენ, ვიორგი კი სადღაც გამოქვაბულში განმარტოვდა. ამიერიდან იგი ხახლში იშვიათად თუ გამოჩნდებოდა, მერე ისევ დიდი ხნით გადაიკარგებოდა. ერთხელ იმ ზომამდე გამხდარი და ჩამოსვლ-შემომარცვული დაბრუნდა, რომ დედამ ვერ იცნო და უცხო, გლახაკ ემაწვილად მიიღო, თღონდ გაკვირვებულმა ეს კი შენიშნა, — თვალებით როგორ ჩამოხვავს ჩემს ბიჭსო, თრთილე დღის შემდეგ კი იგი კვლავ გადაიკარგა. ვიორგის თუკი გზად ვინმე გლახა შემოხვდებოდა, ჩამოსვს გაიხდიდა და მას აძლევდა, ხადსი ეუბნებოდა: „შენ ხომ შიშველი დარჩები!“ მაგრამ იგი პასუხობდა: „უფალი ჩამაცმევსო“, — ჯვალის ნაგლეჯს წამოიხურავდა და ასე დადიოდა. შემდეგ იგი სამეგრელოში წავიდა და, შესაძლოა, მღვდელ-მონაზონ ალექსი შუშანიას დაემოწავა. ახლობლებმა მის შესახებ დიდხანს არაფერი უწყობდნენ. ბუთანიაში ჩამოსვლამდე ვიორგი უკვე ბერად იყო აღკვეცილი და ხირსის მონასტერში ცხოვრობდა. ბერად იგი მიტროპოლიტ ნაზარს აღუკვეცია. ხირსის მონასტერი კომუნისტებმა 1924 წელს დაარბიეს, დამით შეთარაღებული ადამიანები მივიდნენ და ბერების აბუსიად აგდება დაიწყეს. მათ მამა ვიორგი შეკრეს და წვერი ხანახევროდ გაკრიჭეს. ამის შემდეგ იგი წვერის წამოსრდამდე ხახვსველი დადიოდა.

მამა ვიორგიმ ასეთივე შეურაცხყოფა

ერთხელ დიდი ძმებისგანაც მიიღო. მათგან ორი კომუნისტი იყო. ერთი ძმა — პეტრე, ბერიას მოადგილეც კი იყო. მათ ვიორგი მისი რწმენისათვის ისე სძაგდათ (პეტრემ მამის სახელიც კი შეიცვალა, ბერის ძმად რომ არ წოდებულყო), რომ ერთხელ, დამით, მძინარე ვიორგის წვერ-ულვაშიც გაკრიჭეს. როცა ვიორგიმ გაიღვიძა, ძმებს მხოლოდ ეს უთხრა: „უფალი გაგებინებთ პასუხს ამისთვის“. სხვა დროს იმავე ძმებმა სცადეს ვიორგი სიძვის ცოდვით ეცდუნებინათ, რათა ამ მზაკვრობით ბერ-მონაზვნური ცხოვრებისაგან განეშორებინათ. მათ ვიორგი თათხში შეიყვანეს, სადაც მუხაკი ქალი ელოდებოდა და კარები ჩაუკეტეს. მაგრამ მცირე ხნის შემდეგ განრისხებული ქალი გამოყარინილა და უთქვამს: „ეს რა გიყო ყოფილი!“ ვიორგი პირით კედლისკენ კუთხეში იდგა თურმე და დოცვლობდა... ეს ორივე ძმა 1938 წელს დაიღუპა: უმცროსმა — ივანემ თავი მოიკლა ცეცხლსახროლი იარაღით, რადგან შეირისხა ხელისუფალთაგან (იმეამდ ეს სვეულებრივი ამბავი იყო: ვინც წინა დროით შეუზღუდავ ძალაუფლებას ფლობდა და ყველას მიშის ხარს სცემდა, მერე დღეს შეიძლება თვითონ შექმნილიყო დევნის მსხვერპლი, მას ტანჯვა-წამება და ჩამოსვლი სიკვდილი მოელოდა). პეტრე კი თავის მეუღლესთან ერთად დახვრიტეს. თუმცა, უნდა ითქვას, რომ ეს ყოველივე ხელაღ არ მომხდარა იმ მიზეზით, რომ მათი ძმა ბერი იყო, — პირიქით, მამა ვიორგის ხელისუფლების ბევრი წარმომადგენელიც კი დიდ პატივს სცემდა. პეტრეს შვილი, გივი, შემდეგ დაუახლოვდა მამა ვიორგის და უწვლიდა კიდევ აყადმოყოფობის კამს.

მამა ვიორგის იმდროინდელი ცხოვრებიდან, როცა ის ჯერ კიდევ არ იყო წასული მონასტერში, დირსმუხანიშნავია ერთი შემთხვევა. ერთხელ იგი თავის

დას ესტუმრა სოფელში და დამე მის ხახლში დარხა. ბავშვებსა იგი ეყნახში წაიყუანეს, სადაც მეზობლის ნაკეთობის მოჯნახე ბღის ხე იდგა. დისწულეები მას მწიფე ბღით გამასპინძლებიან. ისიც შეექცა ხილს, მაგრამ როცა შეიტყო, რომ ხე მეზობლის საკეთრება იყო, ძაღზე შეწუხდა და შეინახა: „რატომ ადრე არ მოთხარით? აი, მე შეეცოდე, ბაღი მოვიპარე“. ბავშვები მას ამხვიდებდნენ, რომ მათ არაყის უკრძადავს ამ ბღის ჭამას. დამით, როცა ეველას ეძინა, გიორგი ხემაღ წამომდგარა საწოლიდან და გათეხებამდე ხატის წინ დოცულობდა. მოელი დამე ისმოდა: „შეძინდე, შეძინდე მე ქურდსა ამას“. მეორე დღეს, შეადღისას გიორგი სოფელში მშობლებთან წავიდა, მაგრამ გზაში ორი დღე-ღამით წმინდა დიდმოწამე გიორგის ტაძართან გახერდა და დოცულობდა. სწორედ ამ „მოპარული“ ბღის გამო ხომ არ ინანიებდა (განა არ მოგვაგონებს ეს შემთვევა ერთ ამბავს „პატერვიდან“, ერთმა წმინდა მამამ მკაცრად რომ დაისაჯა თავი მხოლოდ ამისათვის, რომ ნდომით შეხედა მწიფე ნაყოფს სხვის პოსტანში? ახლა მაკარი დიდს, მოელი ცხოვრება ცრემლმორეული რომ ისხეხებდა, ბავშვობაში როგორ ადღო და შექამა ბავშვების მიერ მოპარული დეღვი, რომელიც მათ დაუვარდათ?)

ბუთანიაში მამა იოანემ და მამა გიორგიმ თავიანთი აღსრულებამდე ერთად იცხოვრეს. ისინი ცხოვრობდნენ მამა სპირიდონის დროს აშენებულ ორხართულიან ხახლში, სადაც ოთხი ხეჩაკი იყო. მათ დიდი შრომა უხდებოდათ. ჯერ კიდევ მამა სპირიდონმა გააშენებულ მოხრდილი ბაღი დატოვა, ახლა მათ ბოსტანი მოაწყვეს და ეყნახიც ნაყარეს. მოელ მძიმე სამუშაოს ძირითადად მამა იოანე ასრულებდა. მამა გიორგი სხუელებებისაკენ იყო მიდრეკილი, ისე რომ მამა იოანე, მისი ჯანმრთელობის გამო, ძაღზე

მშობდა და ხშირად ამბობდა: „ხეტაე არ მომიკვდეს ხემი გიორგი, ვაითუ მომიკვდესო“, და ქაღაქში დადიოდა წამლებსათვის. მაგრამ მამა გიორგიმ თავის სუელიერ ძმასე მეტხანს იცოცხლა და მისი გარდაცვალებიდან ხუთი წლის შემდეგ აღესრულა. თავიდან ისინი უკიდურეს გაჭირვებაში ცხოვრობდნენ, სოფელში უხდებოდათ სიარული პურის სამკადად, რაშიც გლეხებისაგან მცირედენ ხორბადს იღებდნენ. პირველ ხანებში ასე გაჰქონდათ თავი. მხოლოდ შემდეგში მოახერხეს საკეთარი მეურნეობის გამართვა. მამებსა თვითონვე აწყეს ხორბლისა და სიმინდის მოყვანა, გაისინეს ძროხები, ფურკარი, ნაკადულთან წისქვილიც მოაწყვეს, რომელიც 1936 წელს აამუშავეს. მამა იოანემ წელსათვის თავისი ხელით გათხარა არხი, წისქვილის დადგმაში კი გლეხები დაეხმარნენ. იშვამად მამა იოანე უკვე არქი მანდრიტი იყო, მამა გიორგი კი – იღუმენი. მამა გიორგი მსუბუქ სამუშაოებს ასრულებდა: ძროხას წველიდა, ეველი ამოკავდა, ფურკარს უველიდა. მამა იოანე კი პირუტყვს ერეკებოდა საძოვარზე, თიბავედა, ბოსტანს უველიდა, საფქვავე მოქონდა წისქვილში. მინდურის სახნავად, ხორბლის დათეხვის წინ, ისინი სოფლებიდან გლეხებს ქირაობდნენ.

ოფიციალურად მონახტერი მოქმედად არ ითვლებოდა, მას უბრალოდ „არქიტექტურის მნიშვნელოვან ძეგლად“ აღიარებდნენ, ბერებს კი დარაჯებად თვლიდნენ. შემორჩენილია „საბინაო წიგნი“, რომელშიც მამები კანონიერად იყვნენ ნაწერიდნი. კულტურის სამინისტრო მათ ხელფასსაც უხდიდა, როგორც „ძეგლის“ მცველებს (ხუდ – 300 მანეთს თვეში). მაგრამ სინამდვილეში აქ ეველაფერი ისე იყო, როგორც მოქმედ მონახტერში: ტაძარში ხატები ეხეენა, კანდელები და სანთლები ინთებოდა, ღმრთისმსახურება აღესრულებოდა, მამ-

ებიც სამონასტრო შესამოსელოთ იყვნენ შემოხილნი. დღესასწაულებზე აქ მორწმუნე კრი იყრიდა თავს, იყო ღიბანობა, ნათლობა და ჯვრისწერა, აღსარებას იღებდნენ და აზიარებდნენ. ყოველივე ამას როგორღაც ითმენდა ხელისუფლება. უდმურთოებმა ვერა და ვერ გაბედეს ამ ცხოველი წყაროს დაშრეტა, საქართველოში ამ ღამის უკანასკნელი საბურთონასტრო მშობის დარბევა, თმის დროს, როცა ირგველივ ყველა შიმშილითა, მამებს თავიანთი მოყვანილი პურიც კიონდათ, საკუთარი

ყველიც და თავლიც, ისინი ყველასკინც არ უნდა მისუელიყო მათთან, აპურებდნენ და ხშირად პროდუქტებსაც ატანდნენ, ფულითაც ხშირად ესმარებოდნენ. მაშინ ბუთახიაში მრავლად მდიოდა მლოცველი, ტურისტი, უსაქმური ახალგაზრდობა. რა თქმა უნდა, ისინი ამ მიკარგული ხაზანის ხომშიდესა და სოწყნარეს არღვეუდნენ, მაგრამ სეენი მამები ყოველ სტუმარში შემოხვევით გამგლეულს კი არ ხედავდნენ, არამედ – ახლობელს, მოყვასს, ღმრთის მიერ გამოგზავნილ ადამიანს. სუდიური შიმშილის იმ დროში, როცა ღმრთის სიტყვა თითქმის აღარხად ისმოდა, მონასტრისა და მის მკეიდრთა წინასწე გახსაკუთრებულად მსიშენელოვანი ამოცანა იდგა. ეს ხომ თითქმის ერთადერთი ადგილი იყო საქართველოში, სადაც ჯერ კიდევ ხმამაღლა გაისმოდა ქრისტიანობის ცხოველ ჭეშმარიტებათა ხარება. აქ გაისმოდა ხარწმუნეების ყველაზე ძლიერი და ქმედითი ქადაგუ-

ბა. ქადაგება არა ღამასი სიტყვებით, არამედ ამ ბერების ძალზე წმიდა, მოხაგრე ცხოვრებით. ყოველ მომხველეს მამა იოანე და მამა გაორგი ერთად ეუბებოდნენ, ყველას ძალზე ეერადლებით ეპერობოდნენ. ასე რომ, აქ მომხველეთაგან არც ერთი არ წახედა ისე, ამ წმიდა აგიდოსადმი, ამ უცნაური გრძელი შავი კაბებით მოხილი „მკველებიხადმი“ გულში ღრმა, თბილი გრძნობა რომ არ წაეღო. უნდა შევხიშნით, რომ მამებს სამონასტრო კაბა მოკლე ემოსათ, მუხ-

ბუთახიის მონასტრის საცხოვრებელი სახლი

ღამდე, რათა სამუშაოდაც მოსახერხებელი ყოფილიყო და თვალშიც არაყის მოხვედროდა, თუმცა კი მამა იოანე ქადაქში ყოველთვის ანაფორით მოხილი უხახავო, რაც მამის ძალზე თვალმისაცემი და სახიფათო იყო.

შემორჩენილია მონასტერში მომხველეთა იმკამინდელი ხანაწერები. ტაბრის შესახეღელში ყოველიყის იდო დაეთარი წარწერით – „შთაბეკდიღუბების წიგნი“, როგორც ეს სეველებრივ მუხეუქშია მიღებული. მასში რამდენი საისტერესო ხანაწერის წაკითხვა შეი-

მღება. ეს იყო ყველაზე უბედური თაობა: ყველგან ძალისმიერად დანერგილი ცრუ, ვერავი, დამღუპველი და დემონურად მხაკვრული მსოფლმხედველობით უკედურესად შეცდენილი ადამიანები, თაობა, რომელმაც სულიერი სამყაროს შესახებ არაფერი უწყობდა და ერთიანად, მთელი თავისი ცნობიერებით, ჩაუღუღლი იყო მხილვად ნივთიერ, მატერიალურ პრობლემებსა და ცნებებში. ბევრი ასეთი ადამიანის სულში, ბუთანიაში ყოფნისას, ამა სოფლის დირებულებების ხერითხული გადაფასება ხდებოდა. ისინი აქ ხვდებოდნენ რაღაც სრულიად სხვას, სრულიად განსხვავებულს ყოველივე იმისგან, რასაც თავის გარემომცველ საზოგადოებაში იცნობდნენ, რაც ძალზე ახლობელი იყო სულიერად, თუმცა – გაუგებარიც. ყველა, ვინც კი მონასტრის ცხოვრებას მცირე ხნით მიეახლებოდა, ამოუხსნელი სიმპათიით იმსჯელებოდა შრომითა და მარხვით სახეგათანჯული, ვდახებივით შემოსილი ამ ორი ბერისად-

მი, რაღაცნაირად შიგნიდან მანათობელი, სულ სხვაგვარი, არაამსოფლიური ადამიანებისადმი. დღესაც კი ყველა, ვინც ბუთანიაში ყოფილა და ამ ბერებს მოხწვრებია, მათ აღტაცებით იხსენებს: „აჰ, რა დიდებული ადამიანები იყვნენ! ახლა ასეთებს ვუღარ შეხვდები!“ „აჰ, ისინი წმიდა ანგელოზები იყვნენ, და არა – ადამიანები!“ ხაოცარია, რომ ამ გამოთქმას – „ისინი იყვნენ წმიდანები“, „ისინი იყვნენ ანგელოზებივით“ – ძალზე ბევრნი იმეორებენ იმათგან, ვინც მათ იც-

ნობდა, თვით ურწმუნო ადამიანებიც კი.

1954 წელს თავისი სულიერი მოძღვრის, თეკლათის მონასტრის არქიმანდრიტის – კონსტანტინე ქვარაიას ღოცვა-კეთიხეით, ბუთანიაში ერთი ახალგაზრდა კაცი მოვიდა – ვალიკო ფირცხაღაქა და თავის აღსახრუდამდე აქ დარჩა საცხოვრებლად. იგი დაიბადა 1923 წელს ჩხორიწყის რაიონის სოფელ მუხურში. განათლებით პედაგოგი იყო. მისი მშობლები სენაკში ცხოვრობდნენ. ისინი ძალზე უკმაყოფილონი იყვნენ შვილის არჩევანით. ვალიკოს დედა ბუთანიაში ხშირად მოდიოდა, მწარე საყვე-

ბუთანიელ წმიდა მამათა წმიდა ნაწილები

დურებით იკვებდა შვილს, მონაზენური ცხოვრების დატოვებას მოითხოვდა მისგან, თანაც ემუქრებოდა: „თუ არ დაგვიბრუნდება, თქვენსე ჩარკვიანთან ვინივლებო“ (მაშინ ჩარკვიანი „ცეკას“ მდივანი იყო). „თუ გინდა სტალინთანაც მიდი, მე მაინც აქ დაურჩები!“ – პასუხობდა ვალიკო. ასე ცხოვრობდა იგი ბუთანიაში, მადე ბერადაც აღიკვეცა ბახიდის სახელით, მერე კი მღვდელ-მონაზენადაც დაასხეს ხელი. მამა ბახილი დიდი მოღვაწე აღმოჩნდა: მკაცრად მარხულობდა,

უკვარდა ღოცვა, ბევრს კითხულობდა, შეხანიშნავად ქადაგებდა. თავის ხეხაკში გამოხატენ ადგილას მას ადამიანის თავის ქალა და ძვლები ეწყო, რათა მარადის ხსომებოდა ხეყნი მიწიერი ცხოვრების ხანმოკლეობა. შემოგვრნა ერთი რვეული სხედასხვა ხავედესიო მხახურებიდან მის მიერ ამოწერილი ტროპარებითა და სტრიქონებით, რომლებიც ღოცვათა ეამს განსაკუთრებით მოხვედროდა მის გუდს. მამა ბახიღს კვლავაც კქონდა წერილობითი კაქმირი თავის პირველ მოძღუართან – მამა კონსტანტინესთან, ასე რომ, ბეთანიაში იმ დროისათვის უკვე სერიოზული სუდიერი ძაღა იყო თავისიერი – ძაღსე მნიშვნელოვანი იმ დროისათვის: არქიმანდრიტი, იღუმენი და მღვდელ-მონახონი, და ეს სამივე ბერი გუდმოღვინე მოსაგრე იყო, სუდიერი სიჭით დაჯიღდობებულნი, საფუძელიანად მცოდნენი ქრისტიანული და საბერძონა'ხენი ცხოვრებისა. მაგრამ სავანის აეკავების ეს პერიოდი დიდხანს არ გაგრძელებულა: 1957 წელს ავადმყოფობით გარდაიცვალა მამა თანე, ხოლო 1960 წელს ტუბერკულოზით დასნეულდა და ამა ქვეყანას განეშორა 37 წლის მამა ბახიღიც.

მისი ასე ნაადრევი აღსახრული შემდეგ ვითარებაში მოხდა: თუმცა ხელისუფაღნი ხეყნს მამებს განსაკუთრებით არ აწუხებდნენ, მაგრამ ღმრთის წინააღმდეგობს, კეთილმხახურ მორწმუნეთა მოძულე ემსიკს, არ ეთინა და ბეთანიელი მოღვაწე ბერების შეწუხებას სხედასხვა მხაკრული მანქანებით ახერხებდა. უკუღმართი დრო იყო და მრავალი ბოროტად განწყობილი ადამიანი დაიარებოდა, ბერ-მონახვნებს ბევრი გაუცხოობიერებელი სიძულვილით უყურებდა, სოგს ეგონა, ბერებს დიდი ფული აქვით, აქ რამდენჯერმე მოსულან გასაძარცვად, სავანიდან ძროხებიც გაუტაცნიათ. ერთხელ მამა თანე ტაძრის იქით გაიყვანეს, ფეხებთან

ეხროდნენ ტყუიას და მოკვლით ეშუქრუბოდნენ, რაღაც ოქროს მოთხოვდნენ. ერთხელაც, მონასტრის გაძარცვის მცდელობისას, ეჩაღებს შემთხვევით თავიანთი ამხანაგი შემთაკვდათ, სხვა დროს ფქვილიც წაურთმევეით, საკერავი მანქანაც წაუღიათ, მაგრამ შემდეგ ყოველივის გამთხენიღან კეთილი ადამიანები, რომლებიც მძარცველთაგან მიეყნებულნი დანაკლისის შევსებაში შეეწოდნენ ბუთანიელ მამებს, საინტერესოა ერთი ასეთი შემთხვევა: თავის აღსახრულამღე მცირე ხნით ადრე, როცა მამა თანე საავადმყოფოში იწვა, მასთან პალატაში ერთი მიღიციის უფროსი აღმოხნდა, რომელიც თავის დროზე ბეთანიიდან ძროხების გატაცების საქმეს იძებდა და რომელმაც მამის ხელი დააფარა ქურდებს, და აი,ახლა, როცა ახლოს გაიციხო მოხუცი ბერი და ჭეშმარიტად წმინდა ადამიანი დაინახა მასში, იგი ვინებით ჩასწვდა გარემოებათა ასეთ დამთხვევაში ღმრთის განგებულებას, მოხედა, რომ მონახიებისათვის ხელსაყრელი შემთხვევა ეძლეოდა, მიღიციულმა მამა თანეს წინაშე ყველას თანდასწრებით აღიარა თავისი დანაშაული და მოხგან შენობაც მიიღო...

ყველა ამ ხაშიშროების გამო, იძულე ბულნი იყვნენ მონასტერში ძაღლი მეოღოდათ და თოფიც კი კქონოდათ, რათა სოგჯერ ქურდები შეეშინებინათ. ამის გარდა, მგლებიც ხშირად მოდიოდნენ მონასტრის ახლოს, ერთხელ, ბოროტი ადამიანები ძროხების მოსაპარად მიუიღნენ მონასტერში, მამა ბახიღი მამის კარბჭის თავზე მოწყობიღე ერთ ციცქნა ხეხაკში ცხოვრობდა, მას გაეღვიდა, ახლა შეიძლება ჯერაც არ ეთინა, და გაიგო რა ავისმომახწავებელი ხმები, თოფი პაერში გაიხროდა, ქურდები იძულე ბული გახდნენ გაქცეულიყვნენ, მაგრამ მათ შენიშნეს მამა ბახიღი და დამის წყვლიადს შეფარებულებმა მოაძახეს: „ეგ

არაფერი, დაგვაცა, შენც მოვივლითო!” და მართლაც, შეასრულეს თავიანთი ბოროტი დანაპირები: ერთხელაც, ქალაქიდან მომავალ მამა ბასილს ტყეში ითხნა დაუხვდნენ და ისე ხასტიკად სცემეს, რომ მონასტრამდე ძლივს მიღახდნადა, თან გაჭირვებით ახველებდა და სული ეხუთებოდა. მამა გიორგის მძისწული, ექიმი კაცი, ხოხოვდა მამა ბასილს: „ხემათან წამოდი, მამაო, საავადმყოფოში დაგაწვეს და მოგარსენო“. მაგრამ მამა ბასილი არ დახთანხდა და მონასტერში დარჩა. მამა გიორგი მის გამო ძაღსე წუხდა, ერთ ექიმს მოელაპარაკა, რომ გასამრჯელოს საფასურად ბუთანიაში ევლო და სხეულისათვის ნემსები ეკეთებინა, მაგრამ მკურნალობას შედეგი არ მოჰყოლია და მამა ბასილიც მალე გარდაიცვალა. იგი არაერთხელ ითხოვდა, რომ მისი სხეული არაეისთვის მიეცათ: „აქ დამმარხეთ, მამა ითახეს გვერდითო“. მამა გიორგი თუმცა კი ცდილობდა მისი თხოვნა შეესრულებინა, შესვენებულს მორწმუნეების ერთად საფლავიც განუქზადა, მაგრამ მონასტერში მამა ბასილის ნათესავეები მოვიდნენ ვიდაც ხალხთან ერთად და მიცვალებული მათ მშობლიურ მხარეში, ხენაკში, თეკლათის მონასტერში გადაახვეს.

ახე დარჩა მამა გიორგი სრულიად მარტო – სწული და უძწყო. ბოლო ხანებში ბუერს ღოცულობდა და ხენაკიდან უკვე იშვიათად გამოდიოდა. სოფელ მახთან ქალაქიდან ახლობული მორწმუნეები მოდიოდნენ, მოჰქონდათ ხაზრდო, ურეცხაყდნენ ხამოსს და მონასტერში ყოველივე აუცილებელსაც აკეთებდნენ. იმხანად მამა გიორგისთან მღვდელ-მონაზონი გაბრიელი (ურგებაძე) მოდიოდა, რომელიც ხენაკში დროდადრო რჩებოდა ხოლმე საცხოვრებლად და ბუთანიის მონასტერში ძაღსე ახლობული კაცი იყო. აღბათ, მამა გიორგის იმედი მქონდა, რომ ხენაკს მას გადააბ-

არებდა: ბოლო წლებში მამა გიორგის დიდად ამწუხრებდა ფიქრი იმაზე, რომ მონასტერს ევრაყის უტოვებდა. ხუთე სამუდამოდ უნდა ჩაქრეს ეს ერთადერთი ღამპარი საქართველოში, ხუთე დამთავრდა მონაზვნობა? უკანასკნელ მოქმედ ქართულ მონასტერში ამ ქვეყნისაგან განსაშორებლად ემზადებოდა ამ ხენაკის უკანასკნელი ბერი – ამის შემხედვარე რა დიდ ტკივილს უნდა განემსჯკადა ყოველი მორწმუნის გული! და, აღბათ, იმ წლებში მამა გიორგი ეველაზე მეტად ღოცულობდა, რომ საქართველოში ბერ-მონაზვნური ცხოვრება არ შეწყვეტილიყო, რომ ბუთანიას ეცოცხლა, ეცოცხლა და არ მომკვდარიყო, რომ ცხონების მაძიებელი აქაც მოენახათ თავშესაფარი, რომ ამ წარმწყმედი ქვეყნისაგან განშორებულ სულებს დმროსისათვის ევადლობათ და ელოცათ ამ ხენაკში, სკენი ბუთანიელი მამების მრავალი ცრემლითა და ღოცვით განწმენდილ ამ ხენაკებში, მაგრამ, სამწუხაროდ, იმ ხანებში მამა გიორგის მიმდევრები არ გამოუჩნდნენ და მონასტერი მისი გარდაცვალების შემდეგ მოელი 15 წლის მანძილზე დაცარიელებული დარჩა. იქნებ მამა გიორგი ყოველივე ამას წინახწარ ჰკრეტდა და დაცარიელებული ხენაკე თვით ყოვლადწმიდა დმროსმშობელს მიაბარა, როგორც ოდესღაც სურაფიშე საროველმა, როცა თავისი შემცველი ევრაყის ნახა და დიევევოს მონასტრის „ობოლნი“ თვით ზეციურ დედოფალს ჩააბარა?

უკანასკნელ გზაზე მამა გიორგი მღვდელ-მონაზონმა გაბრიელმა გააცივდა. მისი გარდაცვალების წინ მამა გაბრიელი ქალაქში იყო, მან უეცრად ივრძო, რომ აუცილებლად ბუთანიაში უნდა წასულიყო და მაშინვე მონასტერს მიაშურა. როგორც კი შევიდა მამა გაბრიელი მოხუც ბერთან ხენაკში, მამა გიორგიმ შევებით ამოიხუნთქა და წარ-

მოთქვა: „დიდება ღმერთს! შეისმინა დედა ღმრთისამ სქის ვედრება!“ მას რაღაც უხვეულოდ ეჭირა თავი, ერთიანად მოწესრიგებული იყო, ვველაფერი ახალი და სუფთა ეცვა, თითქოს რომელიღაც დღესასწაულისათვის ემზადებო, და ამასთანავე უცნაურად ღაპარაკობდა. მამა გაბრიელს ვერ გაეგო, რაში იყო ხაქმე, მამა გაორგი კი სულ იმეორებდა: „მე უკვე მალე წავალ“, და თან სხვადასხვა მოთხოვნას იძლეოდა, თუ რა უნდა გაკეთებულიყო მონასტერში, ხოხოვდა არ მიეტოვებინა ბუთანია, და სულთერ დარიგებებსაც აძლევდა. მამა გაბრიელი საგონებელში იყო ჩავარდნილი: ასეთი სხეული და მოხუცი ბერი ნეტავ საით აპირებს წახვლას, მაშინ, როცა უკვე რამდენი წელია საგანიდან თითქმის არსად გასულა, და რაკი ბერი ჯერაც საკმაოდ მხედ გამოიყურებოდა, მამა გაბრიელს არ ეგონა, რომ მისი ამქვეყნიდან განშორების ეამი მოწვეულიყო. მამა გაორგი მას ანუგეშებდა: „სხეულით თუქცა კი მივდივარ აქედან, მაგრამ სულით ყოველთვის აქ ვიქნები, თქვენთან. ბუთანიას მე არასოდეს მივატოვებ“. ყოველივე ეს უცნაური მოსახმენი იყო. ბოლოს მან ხოხოვა, ღიტურგია აღესრულებინა და ეწიარებინა იგი. მამა გაბრიელმა ყოველივე აღასრულა, მოხუცი ბერი ეწიარა, სეფსკვერიც ჭამა და შემდეგ საწოლზე წამოძვდარი გულისყურით მარცვლავედა სკვნიღს, ამასთან ძაღზე მშვიდი და ხასიომი გამომეტყველება აქონდა. მერე მამა გაბრიელს მიმართა: „აბა, ღმერთი გიშველოს! ახლა წადი და მოისვენე“. მაგრამ მამა გაბრიელმა ვერ შეძლო სხეული ბერის მარტო დატოვება. თანაც უკვე გრძნობდა რაღაც შემაშფოთებლის მოახლოებას: „არაფერია, არ დაუდლიღვარ, კიდევ ვიქნები შენთან, იქნებ რაიმე დაგჭირდეს“, – უპასუხა. მამა გაორგიმ კვლავაც ხოხოვა: „წადი, მოისვენე“. მაგრამ მამა

გაბრიელმა მის გვერდით ყოფნა არჩია და უთხრა: „აი, აქვე წავიკითხავო“, რომელიღაც წიგნი აიღო და მაგიდასთან მიმჯდარი მის კითხვას შეუდგა. მაგრამ მოულოდნელად წამიურად ჩაიკვლიდა, და როცა გამოფხიზლდა, ბერის წმიდა სუული უკვე მარადისობაში გადასუულიყო.

თავის აღსასრულამდე ხუთი წლით ადრე, სწორედ იმ წელიწადს, როცა მამა ითანე გარდაიცვალა, მამა გაორგი დიდ სქემაში აღიკვეცა ითანეს ხახელით (თანე ღმრთისმეტყველის პატივსაცემად). იგი პატრიარქ მედქისევეკის კუროთხევით მამა ბასილმა აღკვეცა. შესაძლებელია, რომ ფარულად არქიმანდრიტი ითანეც დიდსქემოსანი ბერი იყო. მან ხომ ათინის მთაზე 17 წელი იცხოვრა, იქ კი ხშირდ ბერს თავიდანვე აღკვეცენ ხოლმე დიდ სქემაში, ანდა მცირე სქემაში აღკვეცის შემდეგ სულ მალე დიდ სქემაშიც აღიყვანენ. ხავსებით შესაძლებელია, რომ სქემოსანმა ბერმა ითანემ თავისი ამქვეყნიური ცხოვრების დასასრულის წინ, როცა მამა გაორგის აკუროხებდა, წინამძღვრობასთან ერთად დიდ სქემაში აღკვეცაც უახდურდა და თავისი ხახელიც, ასე რომ, ამით კიდევ ერთხელ ცხადდება ამ მამების უდიდესი ურთიერთიხიყვარული და სულიერი ერთობა: ისინი მართლაც რომ ერთსულოვნად ცხოვრობდნენ და გარდაიცვალნენ კიდევ ერთხა და ისევე ახაკში – 75 წლისანი, და ტადროს აღმოსავლეთი მხარეს გვერდიგვერდ დაახაფლაყეს: ორივე – არქიმანდრიტი, ორივე – ითანე, და ორივე (აღბაით) – დიდსქემოსანი ბერი; და ბოლოს, ორივე უეტკოლად, სულიერ სამოთხეს არის დამკვიდრებელი, რამეთუ ისინი ჭკმშარიტად აღმსარებელი, ღმრთის მუშაკი და დიდი მღოცვველი მამები იყვნენ...

„ბუთანია – ხახლი სივლახაკისა“ თბ. 2007წ.

RI RSI MAMA GABRIELI ARMSAREBELI DA SALOSI

(მობრუნება)

მამა გაბრიელი, საკვირველი ხიმაბლითა და სიყვარულით მცხოვრები, ყველაზე მეტად ხიმაბლესა და სიყვარულს გვახწავლიდა და თავადაც მედამ ამის მაგალითს გვაძლევდა. დიდმარხვის წინ, მიტევების დღეს, აუცილებლად ჩამოვიდოდა ტაძარში, ამბიონზე შეხდის მოყრიდა, შენდობას გვთხოვდა და გვეტყოდა:

– ხიმაბლითა და სიყვარულით გაგვეტარებისთვის ყოველი დღე.

თუკი მონასტერში ვინმეს, მიხეხთა გამო განურისხდებოდა, და ისე დაღამდებოდა, რომ იგი ბერთან შენდობაზე არ მივიდოდა, მამა გაბრიელი თავად აკითხავდა მას და შეხდამოყრით თვითონ ექებებოდა შენდობას. ამით მამა გაბრიელი ყველას მაგალითს გვაძლევდა ხიმაბლისას და სიყვარულისას. მისი გული არ დაუშვებდა, რომ ჩვენ, ჩვენი უძღურების გამო, დაბრკოლებულები ყოფილიყავით. იგი იყო ჭეშმარიტი ქრისტიანული სიყვარულის მზე, რომელიც მისი ძაღმოსილებით ყველას გვეტვირთებოდა და გვემსახურებოდა.

ადამიანის მცირე სიკეთეც კი ძაღსუდა ხარება. ხშირად იტყოდა:

– „ნეტარ იყვნენ მოწყალები, რამეთუ იფინი შეიწყალებენ“ (მო. 5,7). ყველა დაბადებული ადამიანის წინაშე ხიმაბლითა და სიყვარულით იყავით, და თუ ყველას სიყვარული არ შეგიძლიათ, სიკეთე მაინც ყველას მიმართ უნდა ვინდოდეთ. სიკეთე ხამოთხის კარს გაგიღებთ, ხიმაბლეს შიგ შეგიყვანთ, ხოლო სიყვარული ღმერთს დაგანახებთ. მხოლოდ ჭეშმარიტ, ხაღმრთო სიყვარულში იხილ-

ვება ღმერთი, რამეთუ – „ღმერთი სიყვარული არს“.

მამა გაბრიელი მასთან მოსულ ადამიანთა გულებში ხინახულს ადმრავდა. ხშირად, მის კელიაში მოსულნი უოქმელადაც კი ცრემლებად იღვრებოდნენ. მისი ყველაზე მოავარი საზრუნავი ის იყო, რომ ადამიანში ქრისტე-მაცხოვრის შეუორგულებელი ხარწმუნობა და ხაღმრთო სიყვარული დაეთესა. იგი ხშირად შეგონებდა და ახწავლიდა მასთან მომხვედელთ:

„დაიმახსოვრეთ და კარგად გამოგეთ, ქრისტეს გარეშე ყველაფერი არაფერია! ადამიანი ქრისტეს ხატადაა შექმნილი და თუკი მისი მსგავსნი მას არ მიეყახლებით, მოვსწყდებით! – „უკეთუ არა გრწმუნეს ჩემი, რამეთუ მე ვარ მომსწყდეთ ცოდუათა შინა თქვენთა“ (ოან. 8,24).

მსმენია, სოგი იტყვის: – უკ, ეს ადამიანური სიყვარულია, უხარგებლოა. – რაც დიდი ცდომილებაა. ადამიანური სიყვარული მაშინაა უხარგებლო და უნაყოფო, თუკი იგი ხაღმრთო სიყვარულს გამორიცხავს და მისკენ არ ისწრაფის. განა პირდაპირ ვის მისცემია ხაღმრთო სიყვარული, ან ვინ დაუდებს მას ხაზღვარს? სიყვარული ისწავლება და უნდა ვისწავლოთ. იგი ყრმობითგან მცირედით იწყება ჩვენში და თუკი კეთილად წარვემატებით მასში, ღმერთის წყალობითა და ძაღლით, ხაღმრთო სიყვარულის ძაღმოსილებასაც მივიღებთ. ადამიანში სიყვარული ნიჭად არის მოცემული და თუკი მის გზებს გულისთადად დავიცავთ ჩვენში, ნიჭი ნაყოფად გარდაიქცევა. ადამიანური სიყვარულის ჭეშმარიტი სახ-

ეველა ხაღმროთ სიყვარულია. ადამიანური იწყებს, ხაღმროთ განასრულებს.

სიყვარულით საქმის კეთება დიდი ტალანტია. ხარწმუნოებასთან ერთად ღოცვაც მკვდარია უსაქმიოდ. სიყვარულით გაკეთებული საქმე ბევრ ცოდვებსა აფარავს. ხუთ სულელს ქაღწუელს სიყვარულით გაკეთებული საქმეები აქლდათ, ამიტომ აკლდათ სულიწმიდის მადლი, ხოლო მადლით უმეტესი სიყვარულით გაბრწყინება, განწმენდა და გაცისკროვნება.

როგორ ისწავლება სიყვარული? – უფალი სხვის უბედურებას იმიტომ გვიხვევებს, რომ განგვსწავლოს: ნუ იქნები გულგრილი შენი მოყვასის ხატკეთარისადმი, თუკი დახმარება ძალგის, შეუწიე, თუკი საქმე არ ძალგის, გულშემატკივრობა ხომ შეგიძლია. იფიცე მისთვის, სიყვარულით აღვლენილ ღოცვას დიდი ძალა აქვს. ამით ვიწვრონებით სიყვარულში და ესწავლობთ მას.

ზოგი იტყვის, სიყვარული მაქვსო, და არც კი იცინა რა არის სიყვარული, ან ვინ ჩასწვდება მას? „სიყვარული სულგრძელ არს და ტკბილ; სიყვარულსა არა შურს, სიყვარული არა მადლოს, არა განდაღნის, არა ხარცხიხელ იქმნის, არა ეძიებს თავისასა, არა განრისხნის, არად შეპრაცხის ბოროტი, არა უხარის სიგრუეს ზედა, არამედ უხარის ჭკმმარიტებასა ზედა; ყოველსა თავსი იღებს, ყოველი პრწამს, ყოველსა ესავს, ყოველსა მოითმუნს“ (1 კორ. 13: 14-17). ესაა ნამდვილი სიყვარული და ამაშია ადამიანის ბედნიერება.

სიყვარულის პასუხად, როდესაც დაც-

იხვება და შეურაცხყოფას იღებდა, მასში არახაირი ცვალება არ შეიმჩნეოდა. ერთხელ, ასეთი ყითარების დროს ვუთხარი: – მამო, ხუთე ამ დროს კვლავინდებურად გიყვარა?

მას სრული ხიმშივითი მიპასუხა:

– უფრო მეტად მიყვარს და მეტრადუბიან.

ხაღმარის წმიდა ხანის დედათა მონასტრის წინამძღვარი ილიქიხია ქოიყანი და მონაზონი პარახეყო

როდესაც ადამიანში ან ცხოვრებისეულ საკითხში სიყვარულს ვერ დაინახავდა, გულსიტკიულით და მწუხარედ იტყოდა:

– ხადაც სიყვარული არ არის, იქ ჯოჯოხეთია! ერთი ადამიანიც რომ გძულდეს, ხასუვევდისგან შორს ხარ, სიყვარული ყველა ხათნოების დედაა. გული ვისგანაც მოგეცა, მას ეკეთეხის – „ესე არს დიდი და პირველი მცნება“ (მო. 22:38).

მსურდა ხაერთოდ ამეველი გვერდი მამა გაბრიელის ხაღოსობაზე ხაუბრისთვის, რადგან ხაღოსობისას მამა გაბრიელი იყო ის, ვინც ხანამდელიეში არ იყო. იგი ამ დვაწლით ასერხებდა, რომ თითქმის სრულიად დაევიარა თავი ამა სოფლის დიდებისაგან.

თუმც უცნაური იყო ხაღოსობისას მამა გაბრიელის ქცევაში და მოქმედებანი, მაგრამ ყოველივეს გააზრებულ და ხაღმროთ სინამდვილის მქონე. იგი მისი ხაღოსური მოქმედებებით და სიტყვით, ყოველივეს უხესტესად მიანიშნებდა ადამიანს მის მომაკვდ განხაცდელზე, ხელეიერ ნაკლებობაზე თუ ცხონებისათვის დაძაბრკოლებელზე.

განგებ ასეცნებდა ყველას თავს, როგორც ღვინის მსმელ და უძღურ ადამიანად. მრავალჯერ წვეთაუღვევლი, თავის კვლის წინ დაჯდებოდა და ისე იქცეოდა, თითქოს გვარიანად ხახვამი ყოფილიყო. ასევე ხაღის თანდასწრებით, მათ დახანახად, განხრახ, თითქოს სურვილით, დაღუვდა ღვინის, რათა ამით ადამიანები მის მემთერადეობაში, როგორც უძღურებაში, დაეჯერებინა. ხანდახან ისე იქცეოდა, რომ მის მადლმოსილებლაში გამოეცდებო, თითქმის საბოლოოდ დააჯერებდა თავის მოღვაწეებრივ ცდომილებას. მაგრამ მოუხედავად ამ

ღონი გაბრიელ აღმსარებელი და ხაღონი

ყოველივეს, მაინც დაუფარავი იყო მისი ხელეიერი ხიდადუ, როგორც მისი ხაღოსობისას, ისე მრავალგზის, უმეტესად, მისი არა ხაღოსობის დროს.

ხაღოსობა მამა გაბრიელში იყო როგორც ღრუბელი, რომელიც მისი სულის ბრწყინვალეობას, მსგავსად მზის დისკოს ბრწყინვალეობისა, სვესს თვალთავან და გონებისაგან პფარავდა. მაგრამ თუმც ღრუბლისაგან იფარება მზის დისკოს

ბრწყინვალეობა, არ არის ბნელი, არამედ ნათელი და დღე ასევე იყო მამა გაბრიელშიც, ხაღოსობით იფარებოდა მისი სულის მადლისმიერი ბრწყინვალეობა და არა მადლისმიერი ნათელი და დღე.

მეც ბევრჯერ გაჟუჟუკირებოვარ მის ხაღოსობას და დაფარულობას. ერთხელ მამა გაბრიელი თავის კვლიასთან მდგომი, დაბლა, კვლეხის წინ მყოფ დედებს განურისხდა. მკაცრად ღახბდავდა, შეთლება ითქვას, წვევლიდა კოფეც-გამაკვირვა მისმა ასეთმა „მრისხანებამ“ და სურგის მხრიდან, ფროხილად მიუჯახლოვდა რათა მენახა რისთვის „მრისხანებდა“ ასე თინაჟ მოშორებით გაეჩერდი. დავინახე და გაეიჟე, ხმამაღლა „რისიხით“ წარმოთქმულ სიტყვებს შორის, პაუზისას, სუმაღ, ხმადაბლა, როგორ ღოცავდა და აკურთხევა და მათ. მამა გაბრიელმა მალე შემამჩნია და მისვდა, რომ ყველაფერი დავინახე და მესმა. გაუკვირდა ჩემი მასთან შეუმსწვევლი მიახლოვება და მიბრძანა, ეს საიდუმლოდ შემეხანახა.

ერის ყველა ხატკოვარსა და განსაცდელს გულშეშეხვრიდლად განიცდიდა მამა გაბრიელი. ხშირად იტყოდა:

- ვაი იმ ბერსა და მონაზონს, ვისაც თავისი ერის ხატკოვარი არა სტკივა.

მრავალჯერ უნახაყო სამთაეროს დედებს და სხვათაც, მამა გაბრიელი თოვლსა და ყინვაში ფეხშიშველად მოარული. ყინვისგან ფეხებზე კანდასკოქილი და დაწველულებული, როდესაც კითხეს, თუ რატომ სწირავდა ასე თავს,

უბახუბა:

- ხეში ქვეყნისთვის ვლოცულობ.

მღიერ განიცდიდა საქართველოში მომსლავრებულ უხეობასა და არაქრისტიანულ ცხოვრების წესს. ხშირად ეტყოდა მისი გულის სატკივარს მასთან მომსვლელი:

- რატომ არაქის არაფერს ამბობს საქართველოში ზნეობა და ღირსება რომ ეცემა! ამას ხმადაღლა უნდა თქმა, რომ ერი გამოფხიზდეს, თორემ ურჯულოება დიდ განსაცდელად მოეწევა ერს. განა შეიძლება, მართლმადიდებელი ერი რჯულისმიერად არ ცხოვრობდეს, და მასში ზნეობა და ღირსება არა ბრწყინავდეს?! ერი ხელ-ხელა ეძინება ფულსა და მატერიალს, და მის ხანაცვლოდ ზნეობასა და ღირსებას თმობს. ეს სულიერი და ეროვნული დაღუპვის გზაა, დვთისმშობლის წიღხეკერი ქვეანა უყვარს უფაღს და ამიტომ დიდი განსაცდელებით განგვსწავდის, დიდ განსაცდელებს ელოდეთ!

მამა გაბრიელი ფეხმოტეხილი დოვინად იწვა, დიაგნოზი ძალიან მძიმე - ბარძაქის სახსარშიდა მოტეხილობა პქონდა. მცირე გამოძრაეებაც კი საშინელ ტკივიდს ნიშნავდა, სიარულსა და დოვინიდან წამოდგომაზე აღარაფერს

კამბობ. საქართველოს ბედ-იღბლით, მკომარეობით და მომავალზე ფიქრით გუელშემქსეროდმა ითხოვა, რომ ტაძარ-

სამთავროს წმინდა ნინოს დედათა მონასტერში დარსი გაბრიელ ბერის დაბრუნება

ში ჩაგვეყვანა, ჩავაბრძანეთ, სამთავროს ყოვლადწმიდა ივერიის ღმრთისმშობლის სასწაულომოქმედ ხატთან მიგეყოფახინა თავი, რომელიც ყველა ხატისგან განსხვავებული პატივით უყვარდა, საშინელი ტკივილის დათმენით დასოქა ყოვლადწმიდა დედა ღმრთისმშობლის წინაშე და დიდი ცრემლით ევედრებოდა:

- დედაო ღმრთისათ, ცისა და ქვეყნის დედუფალო მარიამ, გვეედრები, დაიფარე შენი წიღხელომილი ერი დაღუპვისაგან, მე შემიწირე, იღონდ საქართველო გადაარჩინე.

მონოზონი პარასკევა (როსტიაშვილი)

ღირსი მამა გაბრიელ აღმსარებელისა და ხაფიხის წმინდა
სამარსზე აღმართული ჯვარი

ხელდასხმა

9 მარტს ზოდბის ეპისკოპოსმა იაკობმა (იაკობიშვილი) ზოდბის წმიდა ვითრვის ეკლესიაში მღევლად ხელი დაასხა სამთავროს წმიდა ნინოს დედათა მონასტრის ტაძრის დიაკვნს შამა მირიანს (აღიბეკაშვილი).

აღკვეცები

სამთავროს წმიდა ნინოს დედათა მონასტერში არქიმანდრიტმა დაზარემ (გაგნიძე) მონაწილედ აღკვეცა ამავე მონასტრის მონიღლები:

თამარ (მამისაშვილი) – ეწოდა მონიზონი მეღანია, ეერიკო (ვახაძე) – მონიზონი ტაისია, ციციხი (კვანტალიანი) – მონიზონი ემილია, ნინო ბერბერაშვილი – მონიზონი ზოდუკ, თეოდუღა (ბახტაძე) – მონიზონი ეფემია, ხათუნა (ჯაფარიშვილი) – მონიზონი ნონა.

XX საუკუნის ქართველი ერისა და ეკლესიის მნათობნი, ღირსნი მამანი: იოანე (მაისურაძე) და იოანე-გიორგი (ჩხეიძე) აღმსარებელნი და გაბრიელ (ურგებაძე) აღმსარებელი და საღვთო.

მონოზენის ალექსია

კ ი თ ხ ე ა - მ ი გ ე ბ ა

უკეთო მოსრულხარ წინაშე ღუთისა, გკითხაე სიძვედით
და მომიტე ზუენ ყოვლითა კრძალულებითა:

კითხეა: რაისათვის მოსრულხარ, ძმაო, შეკრძომით, წმიდასა
ამასა მსხვერპლის შეწირვასა და წმინდათა ამით კრებულთა?

მიგება: მნებაეს განშორებაი ხოფლისაგან, პატიოსანო ძამათ.

კითხეა: ნებითა შენითა ღირს იქმნება ანგელოსებრიესა ამას ხახესა
და წესსა გუნდთა მონოზონთასა?

მიგება: ჰე, ღუთისა ძალითა, პატიოსანო ძამათ.

წინამძღუარძან: ხოლო რაეჲს აღვიწვიეს კეთილი და სანატრელი ესე
საქმეი, უკეთო გნებაეს განსრულებაი კეთილისა საქმისა,
შრომითა, რუგუნებითა და ტკივილითა განსრულებების.

კითხეა: ნებისით გონებითა შენითა მოხუდა წინაშე უფლისა?

მიგება: ჰე, ღუთისა ძალითა, პატიოსანო ძამათ.

კითხეა: დაიცეა ქალწულებასა შენსა ყოვლითა გონებითა და ხასობითა?

მიგება: ჰე, ღუთისა ძალითა, პატიოსანო ძამათ.

კითხეა: ცხთერებასა შინა შენსა ედრე სიკვდილდე მყოფთა
მონზღლებასა უფროსისასა, და ყოველთა ქრისტეს მიერ ძამათსა?

მიგება: ჰე, ღუთისა ძალითა, პატიოსანო ძამათ.

კითხეა: დაიძენა ყოველსა ძეირისხილესა, იწრთებასა, ბორთყთა
მიერ აღძრულსა მზაკუარებასა, სახუფეკელისათვის ცათასა?

მიგება: ჰე, ღუთისა ძალითა, პატიოსანო ძამათ.